

DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH STROKOVNIH ZVEZ DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV SLOVENIJE

Leto I., št. 23 Izhaja vsako soboto Ljubljana, 20. oktobra 1945 Cena Din 2.—. Mesečna naročnina Din 8.—.

Ljudstvo bo verjelo tistim, ki so bili pripravljene dati svoja življenja za njegovo svobodo. Desettisoči takih so položili svoja življenja. Mi smo tudi sedaj pripravljene vložiti ne samo svoje sile, temveč tudi življenja, če bo potrebno, da si ljudstvo očuva svoje pridobitve.

MARŠAL TITO.

Ob ob'etnici osvoboditve Beograda

Pred letom dni, ko so se gorele po Jugoslaviji vasi, ko so naši ljudje umirali po nemških taboriščih in ko so padli borci za svobodo v težkih bojih s fašisti, ki so divjali v zadnjem in zato najbolj divjem besu, takrat se je zgodilo tisto, kar je trpečemu ljudstvu vilo novih moči in novega poguma, a sovražnikom še bolj zamajalo tla pod nogami — osvobojen je bil Beograd!

Da, po letih trpljenja, nemškega gospostva in tiranije omacih izdajavcev je uporna prestolnica, ki je leta 1941 odločno izjavila: »bolji rat, nego pakt!«, zavriskala v svobodu, to pot v pravi svobodi, v tisti svobodi, po kateri je ljudstvo tako dolgo hrepenelo.

Pred Beogradom sta se združili dve armadi, dve ljudski armadi: Jugoslovanska, ki je zrasla iz malih partizanskih čet, se v bojih krepila in rasla ter tako postala sila, čuvár naše neodvisnosti in porok našega svobodnega razvoja in Rdeča armada, ki je v letu po socialistični revoluciji 1. 1917. obranila mlado sovjetsko socialistično republiko pred sovražniki delovnega ljudstva v republiku sami, kakor tudi izven nje, in ki je v letu, ko je Hitler mislil, da je za gospodar Evrope, doprinesla največje žrtve v boju za uničenje nemškega barbarstva. Skupni napori, junastvo in nezumljiva volja obeh armad so dali veličastne rezultate.

Tam na barikadah, na beograjskih ulicah se je znova potrdilo tisto nerazdruženo zavezništvo in iskreno bratstvo jugoslovanskih narodov in narodov Sovjetske zveze; potrdilo se je s krvjo borcev Rdeče armade, ki so od Stalina grada in Moskve preko Dnjepra in ukrajinskih polj preganjali fašistične bande in se na svojih in tujih tleh toliko ne samo za svobodo sovjetskega ljudstva, ampak za svobodo, srečo in blagostanje vsega naprednega človeštva in pred Beogradom žrtvovali življenje za svoj svetli cilj. Ta kri sovjetskih padlih junakov nam je najboljši dokaz neselne ljubezni Sovjetske zveze do narodov Jugoslavije, ki so se v najtežjih letih domovinske vojne daleč od Sovjetske zveze na svojih tleh borili za isti skupni cilj: za zmago, svobodo in neodvisnost.

Ta bratska zveza, to sodelovanje in medsebojna pomoč v času vojne nam je porok, da bomo tudi zdaj v miru sodelovali s svojo veliko zaveznico, kajti to je temelj za ohranitev naše neodvisnosti in za ocvanje pridobitev našega narodno osvobodilnega boja.

V bojih za Beograd so se manifestirali skupni vojaški in politični napori vseh narodov Jugoslavije, ki so se v tem boju prekalili in pod modrim vodstvom maršala Tita ustvarili tisto bratsko povezanost med seboj, ki je potrebna za zdrav in pravičen razvoj resnično ljudske države. Za Beograd, za prestolico Jugoslavije, toča ne za čaršijsko prestolico, ampak za prestolico, ki bo simbol enotnosti, moči in bratstva Jugoslavije, so se rami ob rami borili srbski rodoljubi, makedonski, črnogorski, hrvaški in slovenski junaki, borili so se naši bratje s Primorske in Trsta v nadi in s ciljem, da priborijo tudi Primorski in Trstu svobodo in neodvisnost, da se združijo s svobodno Slovenijo v demokratični federativni Jugoslaviji.

Osvoboditev Beograda pomeni ogromen doprinos skupni zavezniški stvari, pomeni velikanski udarec fašizmu in reakciji. Z osvoboditvijo Beograda je začel rasti v svetu ugled nove Jugoslavije, pridobila si je večjih simpatij, čeprav so jo na drugi strani njeni nasprotniki še bolj zasovražili.

Ko je novica o osvoboditvi Beograda zajela vojake na bojnih poljanah in ljud-

stvo, ki je prestalo vse vojne grozote, se je morala v vojski in med ljudstvom še bolj dvignila, še z večjim elanom so vsak na svojem področju toliko in stabilni fašizem. Toda osvoboditev Beograda ne pomeni samo moralne opore narodom Jugoslavije, ampak tudi dejansko pomoč. Osvoboditev Beograda pomeni, da smo mi upravičeni zahtevati pravične meje tako jugoslovanske, zlasti pa slovenske. Slovenski borci so se borili pred Beogradom tudi zato, da bo vsa Slovenija enotna in združena!

Ne bil bi Beograd osvobojen, če ne bi bili jugoslovanski narodi tako složni in enotni. Kakor je ta novi patriotizem, ki povezuje množice vseh jugoslovanskih narodov, ustvarjal v času vojne junake, ki so pripomogli k uničenju fašistične vojaške sile, tako ustvarja zdaj v dobi obnove junake dela, ki bodo zagotovili naši ljudski državi zmago tudi na gospodarskem polju.

Vstal je nov Beograd, Beograd v katerem ne gospodarja več klika, ki boče živeti na račun ljudstva. Vstal je Beograd — budni čuvár velikih demokratičnih in nacionalnih pridobitev naše borbe, Beograd — prestolice nove demokratične in federativne Jugoslavije, Beograd, sedež najvišjega predstavništva demokratične ljudske oblasti, tak Beograd, brez kakršnega ne bi bilo demokratičnih in svobodnih prestolice po ostalih federalnih edinicah.

Za vselej je padel stari čaršijski Beograd, središče gospodarskega izkoriščanja, nacionalnega zatiranja in politične neenakopravnosti. Narodi Jugoslavije gledajo v novem Beogradu simbol enakopravnosti in svobode narodov Jugoslavije, resnične demokracije, sreče in blagostanja, obnove, neodvisnosti in zunanje moči. Beograd je naš, ljudski, Beograd je srbski, hrvaški, slovenski, makedonski, črnogorski, muslimanski!

Toda obstojajo sile zunaj v svetu in v notranjosti države, ki jim ta Beograd ni po volji, ki bi hotele, da se povrne staro, ki bi hotele še naprej živeti na račun ljudskih žuljev. Te sile hočejo zaneti sovražstvo med narodi Jugoslavije, kajti zavedajo se, kakšno moč predstavlja bratstvo in medsebojna pomoč. Toda mi jim bomo odgovorili enkrat za vselej na volitvah v Ustavodajno skupščino. Eno leto po osvoboditvi Beograda se vsi pošteti državljani nove Jugoslavije pripravljajo, da na zgodovinski dan enajstega novembra pred vsem svetom pokažejo, da je ni sile, ki bi mogla uničiti to, kar se je skovalo v štirih letih boja in trpljenja. Ljudstvo bo dokazalo, da ve, zakaj bo glasovalo za novi Beograd, da bo glasovalo zato, ker so v Beogradu bili izdani zakoni Začasne narodne skupščine, ki zagotavljajo vsem poštenim ljudem svobodo in srečno življenje. Zavedajo se, da bodo to pot volili svobodno, za tisto, kar so sami spoznali, da je pravilno, da bodo glasovali brez zadržanih pušk.

Z udeležbo na volitvah bomo glasovali za novi, demokratični, ljudski, republikanski, bratski, Titov Beograd, ki je vsem enako drag, tako Srbom, kot vsem ostalim narodom Jugoslavije. Ni in ne more biti svobode naših narodov brez Titovega Beograda, ki je jamstvo bodočnosti in sreče naših ljudskih množic. Naš glas na volitvah bo naša ponovna potrditev, da pri nas ni in ne more biti povratka na staro. Pokazali bomo, da se zavedamo, da je novi Beograd sad skupne borbe naših narodov in da bomo mi to pridobitev čuvali, utrjevali in razvijali. Obenem pa bomo s svojim glasovanjem izkazali največjo čast junakom Jugoslovanske in Rdeče armade, ki so padli za svobodo Beograda, ki so padli za svobodo vseh narodov Jugoslavije.

Med političnimi in strokovnimi organizacijami je težko postaviti demarkacijsko črto

Izjava vodje sovjetske delegacije na svetovni konferenci v Parizu

Vodja sovjetske delegacije Kuznecov je na Svetovni sindikalni konferenci v Parizu imel konferenco tiska. Po kratkem uvodu, v katerem je poudaril željo sovjetskih strokovnih organizacij za konsolidacijo enotnosti svetovnih sindikatov, je Kuznecov odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih postavljali francoski in inozemski novinarji.

Na vprašanje o oblikah akcij bodoče strokovne organizacije, je Kuznecov dejal, da se ne bo posluževala posebnih oblik, temveč da se bodo strokovne organizacije posluževale sredstev, s katerimi razpolagajo: z radijem, tiskom itd.

Naslednje vprašanje je bilo ali se bo nova Mednarodna strokovna zveza bavila s političnimi vprašanji?

»Sindikalne organizacije so do skrajnosti strokovne, zaradi tega se ne bavijo s politiko. Včasih je težko postaviti demarkacijsko črto med političnimi in strokovnimi problemi. Zadeva sindikatov je, da rešijo ta ali ona vprašanja. Na primer: fašistični režim v Španiji in Argentini je politično vprašanje, toda ta problem je povezan s vprašanjem trajnega miru in uničenje nasilja. To pomeni, da se mora tudi delavski razred za to zanimati.«

Na vprašanje sovjetskih odnosov za povečanje Izvršnega odbora je Kuznecov izjavil:

»Sovjetska delegacija je sporazumna, da se Izvršni odbor poveča, zaradi sodelovanja malih držav.«

O odnosih Sovjetske zveze do strokovnih tajništva je Kuznecov odgovoril: »Sindikalna tajništva se morajo pridružiti Svetovni sindikalni zvezi. Razvoj je odvisen od njihove dobre volje. Dati se jim mora časa, da razmislijo. Zaradi tajništva se delo ne bo odložilo. Predmet ni tako enostaven, da bi se jim moralo priglasiti.«

Zatem je Kuznecov odgovoril na vprašanje o vlogi svetovnih strokovnih organizacij v začetku povojnega razdobja.

Čeprav se sovjetske strokovne organizacije razlikujejo od sistema drugih držav,

imajo sovjetske strokovne organizacije mnogo dela. Sedaj se dela za razvoj industrije iz vojne na mirnodobsko proizvodnjo, da se proizvede čimveč imetka za ljudstvo. Nujno je, da dobi vsak delavec novo delo, ki naj bo v sorazmerju z njegovo kvalifikacijo. Demobiliziranci, ki so mogoče v vojni pridobili nova izkustva in boljše kvalifikacije, morajo dobiti odgovarjajoče delo itd. Strokovne organizacije morajo vložiti vse napore, da se čimprej reši vprašanje razvoja iz vojne na mirnodobsko proizvodnjo in da reši probleme administracije podjetij.

Na vprašanje, če bodo sovjetske strokovne organizacije zahtevale oddeljene zastopnike za ukrajinske in beloruske sindikate je Kuznecov odgovoril: »O tem še dotedaj nisimo razpravljali, to vprašanje smo odložili za kasneje.«

V odgovoru na drugo vprašanje je Kuznecov pristavil, da je sovjetska delegacija sporazumna s predlogom, da bo v Parizu središče Svetovnih strokovnih organizacij.

O njegovem mnenju glede sodelovanja strokovne zveze v Zavezniški kontrolni komisiji, je Kuznecov dejal, da se sovjetske strokovne organizacije držijo splošnega principa — da morajo vse strokovne organizacije sodelovati v vseh organizacijah Ujedinjenih narodov in da so oni zainteresirani v vseh vprašanjih, ki se tičejo problema trajnega miru. Dodal je, da se ni imel prilike razpravljati o teh vprašanjih s tovariši iz delegacije.

Glede Mednarodne direktije dela in odgovora Sovjetske vlade na predlog, da se Mednarodna direktija dela pripoji novi Svetovni strokovni organizaciji, je Kuznecov izjavil, da mu odgovor Sovjetske vlade še ni znan, ker je delegacija odpotovala iz Moskve po sprejemu tega poziva s strani Mednarodne direktije dela. Dodal je, da so odnosi sovjetskih sindikatov do Mednarodne direktije dela bili precizirani aprila 1944 leta in ker od tedaj ni sprememb, ne bodo v tem sodelovali.

popolnoma premislili željo vseh organiziranih delavcev, da se združijo v vrstah svetovne zveze. Kongresu je uspelo prebroditi razlike in težave, ki so nelagodne v takih primerih. Mnogo koristnih sklepov smo sprejeli kljub odporu posameznih zastopnikov in smo dosegli soglasnost. Vemo, da bo svetovna zveza naletela na mnogo težav tudi v bodoče, toda trdno smo prepričani, da bomo mogli dosegati soglasnost tudi v bodoče, kakor smo jo dosegli na pariškem kongresu.«

Na koncu je Kuznecov poudaril, da je ustanovitev Svetovne sindikalne zveze velika pridobitev. Spletkam sovražnikov trajnega miru, poskusom reakcije proti demokratičnim pravcam delavcev in proti njihovim sindikatom bomo postavili nasproti enotnost organiziranih delavcev vseh demokratičnih dežel, enotnost njihove volje, misli in dejanj, usmerjenih k dosegu plemenitih ciljev, ki si jih je zastavila sindikalna zveza.

Čestitali smo maršalu Titu

Jeseniška podružnica železničarjev je priredila dne 12. septembra zborovanje, na katerega so bili povabljeni tudi tovariši iz sosednjih podružnic. Ob tej priliki je bil s velikim odobravanjem sprejet predlog, da se pošlje našemu velikemu voditelju in borcu za demokracijo, tovarišu maršalu Titu čestitko, ob priliki podelitve visokega odlikovanja »Reda Zmage«.

»Železničarji z Jesenic, zbrani na svojem množičnem zborovanju Vam ob priliki podelitve visokega odlikovanja Sovjetske zveze »Reda Zmage«, veliki naš vodja Tito, najiskreneje čestitamo.

Ob tej priliki Vam obljubljamo, da bomo dosledno izvršili vse, da bo naša domovina čimprej obnovljena. Enotnost delavca, kmeta in delovne inteligence — našo največjo pridobitev — bomo budno čuvali povsod in proti vsakomur.«

Z enakim navdušenjem je bila sprejeta tudi naslednja resolucija, poslana zvezni vladi v Beogradu in narodni vladi Slovenije v Ljubljani:

»Železniški delavci in nameščenci postaje Jesenice, zbrani na članskem zborovanju, izjavljamo enodušno željo, da postane naša država republika. Prepričani smo, da bo le v republiki prišla do izraza naša ljudska demokracija, ki smo jo s štiriletno krvavo borbo priborili.

Odklanjamo monarhijo! Zahtevamo republiko!

Naj živi voditelj svobodoljubnih demokratičnih narodov Jugoslavije, lov. maršal Tito! Naj živi demokratična federativna Jugoslavija!

Delavci obsijajo vmešavanje cerkve v politična vprašanja

V slavno-tno okrašen dvoran mestne elektrarne se je vršila 6. oktobra pod vodstvom strokovne organizacije in odbora Osvobodilne fronte mestne elektrarne politično-kulturna prireditev. Na sporedu so bile zborove pe-mi, recitacije in govori, v katerih so govorniki seznanili delavce z zanimje in notranje političnim položajem.

Ta večer izvoljeni odbor je poslal maršalu Titu brzojavko naslednje vsebine:

»Z navdušenjem in globokim zadoščanjem se Vam zahvaljujemo za speteto kandidaturu v naši belji Ljubljani. Zagotavljamo Vam, da bomo manifestirali svojo enotnost na dan volitev v isti meri, kakor smo v težkih časih borbe in trpljenja stali enotni in odločni za našo osvobodilno fronto. Tito, tovariš in voditelj, Tebi zaupamo, boji prepričani, da je Tvoj cilj tudi naš cilj — svobodna demokratična republika Jugoslavija.

Isti odbor je sestavil tudi dva dopisa, enega Skofjiskemu ordinariatu, drugega Izvršnemu odboru OF.

V dopisu za Skofjiski ordinariat delavci in uslužbenci mestne elektrarne odločno obsijajo vmešavanje cerkve v politična vprašanja. Navzoči uslužbenci in delavci so potrdili, da hočejo mir in svobodo v naši državi.

Izvršnemu odboru osvobodilne fronte je bil poslan sledeči dopis:

»Po tisočletnem robstvu stopa nov in prekaljen slovenski človek k najvažnejšemu koraku političnega življenja, prvič zares svobodno k volitvam, da potrdi voljo slovenskega naroda: živeti in gospodariti samostojno na svoji zemlji.

Naj živi osvobodilna fronta slovenskega naroda!

Večer je bil zaključen s proslavo na čast 6 najstarejšim uslužbencem, ki so posvetili mnoga leta svojega življenja delu v mestni elektrarni.

Odgovore ljubljanske železniške mladine na pastirsko pismo

Mladinci in mladinke železnice, zbrani na množičnem sestanku, obsojajo delovanje nekaterih cerkvenih voditeljev proti narodni vladi in proti pridobitvam narodno-osvobodilne borbe.

Zlorabljanje verskih čustev v politične svrhe je podlo in prav gotovo ni v skladu s cerkvenimi izrekli. Danes moramo posvetiti vse svoje sile izgradnji naše nove države, ker smo poklicani in dolžni graditi, kar nam je sovražnik porušil.

Vplačevanje v volivni fond naj bo ponovna manifestacija požrtvovalnosti vsega naroda za skupno stvar

Jugoslovanska delegacija v Parizu s tovarišem Gjurem Salajem

Ustanovitev Svetovne sindikalne zveze je velik uspeh za celotno mednarodno delavsko gibanje

Izjava vodje sovjetske delegacije Kuznecova

V razgovoru s sodelavcem »Pravde« je voditelj sovjetskega zastopstva na svetovnem sindikalnem kongresu predsednik Vse-zveznega osrednjega odbora sindikatov Kuznecov govoril o neposrednih nalogah in napovedih o delu Svetovne sindikalne zveze.

Ustanovitev Svetovne sindikalne zveze — je rekel Kuznecov — je velik uspeh za celotno mednarodno delavsko gibanje. Toda človek se mora še sedaj zavedati, da ne bo lahko izvršiti odgovornih nalog, ki čakajo zvezo. Mnogo praktičnega organizacijskega dela je treba narediti, kar bo mogoče uspešno izvesti samo s podporo in s čim bolj aktivno udeležbo vseh narodnih sindikalnih centrov, ki tvorijo svetovno zvezo.

V prvi vrsti je treba vzpostaviti upravni aparat. Uspeh vsega delovanja svetovne zveze zavisi v veliki meri od izbire uradništva, njihove sposobnosti, iniciative in vestnosti. Kongres je posvetil mnogo časa

in pozornosti vzpostavitvi vodilnih organov, izvolitvi glavnega tajnika, predsednika in podpredsednikov. Izvršni urad bo vodil vse tekoče delo zveze in je odgovoren za izvedbo odločb, ki smo jih sprejeli na kongresu. Program, ki je bil sprejet na prvi svetovni sindikalni zvezi v Londonu, bo temelj dela svetovne zveze. Vsebuje konkretne zahteve organiziranih delavcev glede različnih polj javnega, gospodarskega in političnega življenja. Ena prvih praktičnih zadev, ki se jih bo morala lotiti svetovna zveza, je pripustitev njenih zastopnikov v organizacijo Združenih narodov. Naša zahteva, ki smo jo formulirali v San Franciscu je, da je treba pripustiti zastopnike svetovne sindikalne zveze brez pravice glasovanja v organizacijo Združenih narodov in s pravico glasovanja v gospodarski in socialni svet.

Kuznecov je nadalje izjavil: »Kongres je

Sovjetska delegacija na svetovni konferenci strokovnih organizacij v Parizu. V sredini vodja delegacije tovariš Kuznecov.

Na oba naslova!

Preskrba prebivalstva z življenjskimi potrebščinami je težak problem naših krajev po vsaki vojni. Toliko težje je ta problem se po sedanjih vojni, ko smo imeli v deželi okupatorja, in to takega, ki je imel v namiru zamoriti rast našega naroda s razsejitvijo in fizičnim pokončavanjem. Povrn je pa še sam način bojevanja pri danasnji tehniki zelo udarjal zaleze, ki je mnogokrat bolj trpejo, ko fronta sama.

Pri takih razmerah, po tolikem uničevanju industrije, prometnih naprav in rušenju kmečkih gospodarstev je potem jasno, da so razpoložljive potrebščine le v skromnih količinah na razpolago in se mora vsak posameznik utesniti, če hočemo, da bomo imeli vsi vsaj najnujnejšo preskrbo zagotovljeno.

Zato so vse države racionalizirale prehrano in jo dajo posameznikom le toliko, kolikor dovoljujejo razpoložljive zaloge. Te omejitve niso izvedle le one države, ki so bile zasedene po okupatorju, temveč tudi tiste, ki so izvajale blokado nad okupatorjem in z njim tudi nad državami, ki jih je ta držal v svojem obstvu. Racionalizacijo je izvedla Sovjetska zveza in celo Anglija, na katere tla ni stopila noga niti enega sovražnega vojaka.

Poročila, ki jih prinašajo očitniki iz raznih držav Evrope, ki so bile zasedene po nemški soldateski, so glede preskrbe, če jih primerjamo s preskrbo pri nas, dokaj slabša od naših. Prebivalstvo nekaj agrarno tako bogate Madžarske, Rumunije in celo Francije, da o Italiji sploh ne govorimo, ima dosti slabšo preskrbo, kakor jo imamo mi. Čudežnim silam našega delavstva, zlasti železničarjem je uspelo v borih treh, do štirih mesecih vsaj toliko popraviti promet, da se življenjske potrebščine še precej redno razvažajo in da bo celo kuriva za predstoječo zimo vsaj za silo na razpolago.

Napori zvezne in naše federalne vlade in vseh organov naše ljudske oblasti, da bi se premagale težave glede preskrbe prebivalstva so tako veliki, da jih lahko ocenijo le tisti, ki jih vidijo od blizu in, ki težave, ki jih morajo premagovati vsaj približno poznajo. Pri težavah, ki jih mora premagovati redna preskrba sta pa dva elementa, ki težave še vedno na novo ustvarjata in na katerih naslov smo namenili te vrstice.

Prvi element so tisti ljudje, ki žive z nazaj obrnjeno glavo in izmišljajo vsak dan nove trike, da bi napravili življenje nezanosno in s tem ustvarili ugodna tla za povratek onega, kar je vojni vihar odpihnil.

Drugi element nereda v prehrani so pa tisti figarji, ki jih je vedno strah bodočnosti, ki vidijo samo sebe in posvečajo vse sile samo sebi, če tudi na škodo svoje okolice in svojih soljudi.

Prvi ne poznajo slavnega, za vse narode veljavnega pregovora, da se vojne ne končujejo nikdar tam, kjer so se začele. Razumnemu človeku je nepojmljivo, na kaj opirajo taki ljudje svoje nade. Recimo da bi jim uspelo s povečevanjem povojnih težav in prišepetavanjem destruktivnih gesel med ljudstvom, tako destruktivirati sedanjo oblast, da bi se ji narodne množice odtujile.

Kdo bi po njihovem prevzel potem vodstvo države? Mihačević, Nedić, Mlaček, Rupnik, Krek, Remžgar, Basaj in slučni? Kako bi pa ti premagovali težave, ki bi seveda ostale, ker one niso posledica delovanja sedanjega režima, temveč posledica vojne.

Kako in s čim bi oni napolnili recimo železničarje, da z nadčloveškimi napori upostavljajo in vzdržujejo promet, s čim bi navdihnil rudarje, da skoro nagl in bosi napenjajo sleherno mišico, da bi dosegli čim višjo stopnjo? Kako bi navdihnil ostale delavce in nameščence, da bi ob skromnih plačah in preskrbi ne samo delali svojega dela, temveč še razmišljali in se napregali, da premagajo te in one težave in pomagali ne samo sebi, temveč celotnemu narodnemu občestvu.

Kako bi to storil recimo Rupnik, ki ni bil nikoli človek, ljudski človek, temveč vedno gospod oficir, pa naj je služil avstrijski, bivši jugoslovanski, italijanski ali nemški oblasti? Kako bi se približal delovnemu človeku dr. Krek, katerega so še za časa moči njegove stranke izključili iz svoje srede krščansko socialni delavci, drugi delavci in nameščenci ga pa poznajo le kot strankarskega mogotca, ki je za

ohranitev svoje strankarske oblasti glasoval za vstop v trojni pakt Rim-Berlin-Tokio in, ki je soppodpisal dekret o razpustu Svobodnih delavsko-namješčenjskih strokovnih organizacij in odvzel s tem delavstvu poslednjo možnost zastopstva svojih gospodarskih in človeških interesov.

Ali bi ti gospodje postavili za vsakim delavcem enega policaja, da bi ga priganjal k delu? Če bi že rešili vprašanje, kje dobiti sploh policaje, bi ostalo še vedno vprašanje kje dobiti toliko policajev? Končno pa nastane še vprašanje, koliko ljudi, ne, koliko tisoč in desetisoč ljudi bi morali pobiti, da bi sploh vzdrževali vsaj zasilen red, vsaj pokopališki mir, ker drugačnega bi taki režimi ne mogli ustvariti.

Mislečemu človeku mora biti jasno, da se le iz sil, ki so zrastle iz narodnoosvobodilne borbe, lahko razvijejo čimdalje večje državljanske svobodine in da se demokratično vedno bolj razraste, da porabimo besede tov. Kardelja o tem vprašanju.

Motenje tega razvoja je že samo na sebi oddaljevanje od tega cilja. Če pa porablja kdo tiskne in težave, ki so nastale vsled vojne, za rušenje oblasti, pa pomeni to nasilje proti naravnemu razvoju, ki bi imelo za posledico — če bi uspelo — državljansko vojno z vsemi njenimi posledicami, ki se izražajo v trpljenju in mukah vsakega posameznika in celega naroda.

Dolžnost, narodna, socialna in človeška dolžnost, vsakega poštenega človeka je — tudi če se v vseh točkah našega programa ne strinja z nami — da z vsemi sredstvi preprečuje take namere in pomaga tako dejanja in krali zatreti.

Drugi element nereda so pa oni, ki vidijo povsod strahove in oni, ki se nečejo niti malo utesniti pri svojih potrebščinah, da bi omogočili vsem kolikor je mogoče izdatno prehrano.

Taki ljudje se vozarijo po deželi in kupujejo vse, kar jim pride pod roke. Pri tem ponujajo vsote, ki niso v nobenem razmerju do realnih cen. Seveda se mešajo v te posle še prekupčevalci, ki poskušajo izbiti za sebe kolikor mogoče mastne dobičke. Pri tem ne mislijo, da otežkočajo prehrano tistih sodržavljanov, ki nimajo takih dohodkov, da bi lahko plačali za življenjske potrebščine poljubno ceno.

Sindikati se sicer zelo jasno zavedajo, da bo doseglo blago normalne cene predvsem taktat, ko ga bo dovolj na trzišču. Zato je usmerjen njihov glavni napor na povečanje produkcije. Na drugi strani je pa tudi resnica, da je rušenje cen življenjskim potrebščinam in zmeda, ki jo delajo taki elementi, ki smo jih zgoraj opisali, velika ovira v akciji za povišanje produkcije. Zato je odločna volja sindikatov, da se napravi tem stvarim temeljit konec, povsem razumljiva.

Konferenca Glavnega odbora sindikatov skupno s tajništvi priključbenih zvez, je sklenila v tem pogledu energično akcijo. Vsi funkcionarji in člani naših strokovnih organizacij naj posvetijo tem vprašanjem največjo pažnjo. Budno naj zasledujejo vse ukrepe preskrbovalne službe in energično intervenirajo povsod, kjer bi se pojavili znaki, da se poskušajo posamezniki okoristiti na račun celote.

Prvo dolžnost v tem oziru imajo vsi oni trgovci, ki si hočejo ohraniti ime solidnega trgovca, da store vse, kar je v njihovi moči, da se zavre verizna trgovina z življenjskimi potrebščinami. V lastnem interesu in v interesu skupnosti naj opozore narodne oblasti na vse primere, ki bi se dogodili v namenu rušenja reda in cen prepisanim za življenjske potrebščine.

Samo po sebi je razumljivo, da morajo tudi zadruge posvetiti vsjo pažnjo tem vprašanjem, saj so ustanovljene zato, da pomagajo napraviti red v službi preskrbe. Od njih pričakujejo sindikati čim več iniciativnosti na terenu samem, obenem pa čim večjega sodelovanja v javni akciji proti vsem pojavom, ki otežkočujejo enakomerno preskrbo prebivalstva z življenjskimi potrebščinami.

Prestopki na tem področju morajo biti eksemplarično kaznovani. Pri vsakem prestopku predpisov oskrbovalne službe je treba zgrahiti oba krivca, kupovalca in prodajalca. Za take stvari ni nobena kazen preostra.

V coni B so regulirane plače delavcev in nameščencev

V drugi polovici meseca septembra je izšla uredba za vse ozemlje cone B o reguliranju stalnih mezd in plač delavcev in nameščencev v gospodarskih, javnih in privatnih podjetjih. S to uredbo so se povečale delavcem plače in so se močno približale delavskim plačam onstran stare italijansko-jugoslovanske meje. Prvič v zgodovini so bile na tem ozemlju izenačene moške in ženske plače za enako delo z istim učinkom. Uredba je zajamčila delavcem in nameščencem prisluzneži življenjski minimum, ki se bo večal vzporedno z uspešno obnovo, povečanjem proizvodnje in s krepljitvijo splošnega gospodarstva. Dejstvo, da je ostala kljub izplačevanju stalnih delavskih in nameščenskih plač na ozemlju cone B ista količina lir, jasno prida, da je življenjski minimum delavcem in nameščencem zagotovljen. Istodčasno se v tem zrcali popolna skrb narodnih oblasti, ki so dale podjetjem ogromno denarno pomoč, da zagotovijo težnje delavcev.

Sovražni spekulant, ki skušajo omalovaževati in manjšati vrednost reguliranih plač, so dobili energičen odgovor. Delavci

in nameščenci ustanavljajo zadruge, ki jim nabavljajo življenjske potrebščine po najnižjih cenah. Naše oblasti jim gredo na roko tako pri prevozu blaga kakor tudi pri olajšanju plačevanja carine. Posebno važno delo pri nabavljanju potrebščin opravljata NAVOD in Trgovska Istrska d. d., ki oskrbuje zadruge in trgovine z blagom, zlasti s tistim, ki ga primanjkuje na ozemlju cone B in katerega je treba uvažati. Zadruge bodo nabavljale in razdeljevale življenjske potrebščine. Posebno pozornost bodo obrnile na nakupovanje in razdeljevanje življenjskih potrebščin, ki jih je zaradi premalih količin in velikih domačih potreb po uredbi o blokiranju prepovedano izvažati iz ozemlja.

Z ustanavljanjem zadrug bodo delavci preprečevali spekulantske namene posameznih koristolovcev in omejevali črno borzo, ki se je v zadnjih časih skušala zakonito uveljavljati. Stabilizacija življenjskega minimuma delavcev bo brez dvoma ugodno vplivala tudi na proizvodnjo, ki nekoliko prav zaradi dovoljitve delavcev narašča.

Akcija za zbiranje starega gumija

Vsem odborom podružnic ESZDN Slovenije

Blíža se zima in naše ljudstvo je v težkem položaju zaradi pomanjkanja obutve. Naša industrija in naši delavci poskušajo vse, da bi povečali proizvodnjo obutve v zadostni količini. Ker primanjkuje surovin, ne morejo tovarne delati s polno kapaciteto. Kljub temu obstaja možnost, da se poveča proizvodnja obutve in da se zadovolji ljudske potrebe. S predelavo starega gumija se lahko poveča število galoš in podplavov.

Upoštevalo je važnost in nužnost zbiranja stare gume so zvezna ministrstva za trgovino in preskrbo, za rudarstvo, za notranje zadeve, za narodno obrambo in za kmetijstvo v soglasju z množičnimi organizacijami AFŽ, USAOJ, ESZDNJ in Državnim podjetjem za promet z odpadki sklenili, da organizirajo v vsej državi od 17. do 31. oktobra vseljudsko akcijo zbiranja stare gume.

Iniciativni odbor za pospeševanje obnove v Sloveniji je izdal sledeča navodila: V vsakem okrožju, okraju in kraju se naj čim prej sestanejo zastopniki OF, AFŽ, ESZDN in ZMS ter skupno z zastopniki NOO izvršijo vse potrebne agitacijsko-propagandne in organizacijske priprave, in sicer:

1. Skupno naj izdelajo enotni delovni program zbiralne akcije s tem, da v času od 17. do 31. oktobra organizirajo posebne tekmovalne dneve in to med posameznimi množičnimi organizacijami odnosno med posameznimi uličnimi, kvartalnimi in krajevnimi tekmovalnimi skupinami.

2. V stenčasih, dnevnih, tednikih, na

konferencah, sestankih, mitingih in zborovanjih naj ljudstvu objasnjuje važnost in potrebo zbiranja stare gume ter z vsemi razpoložljivimi agitacijskimi propagandnimi sredstvi zainteresirajo ljudstvo za sodelovanje.

3. Okrožni, okrajni in krajevni iniciativni odbori naj postavijo odgovorno osebo ali odbor, ki bo prevzemal zbrano gumo ter dajal zanjo potrdila.

4. Na krajevno običajni način naj razglase kraj in čas, kakor tudi ime osebe, ki bo staro gumo v imenu množičnih organizacij sprejemala.

5. V teku same zbiralne kampanje, zlasti pa ob njenem zaključku, naj obveščajo Državna podjetja za promet z odpadki, Ljubljana, Vošnjakova ul. 22b, o količinah zbrane gume ter o eventualnih nedostatkih, ki bi se mogoče pojavili v teku same zbiralne akcije.

Državno podjetje za promet z odpadki bo o prispelih poročilih obveščalo Iniciativni odbor za pospeševanje obnove v Ljubljani, ki bo vodil celo zbiralno akcijo, ter rezultate iste objavljal v ljubljanskih dnevnikih.

Kot vse dosedanje, tudi ta zbiralna akcija ne bo brezplačna. Državno podjetje za promet z odpadki bo odkupovalo zbrano staro gumo po maksimalnih cenah, a množične organizacije bodo ta denar porabile za zaščito nepreskrbljenih otrok.

Ker se posameznim podružnicam ESZDN Slovenije ne bodo pošiljale posebne okrožnice, naj se odbori podružnic ravna po zgoraj navedenih navodilih.

Odstranimo dosedanje napake!

Prekoračenje predvojnne proizvodnje je danes, v dobi pravih povojnih težav, naša najvažnejša in najnujnejša naloga. Od hitrosti izvedbe te osnovne naloge zavisi naš promet, naše kmetijstvo, naša preskrba, naša obnova in izgradnja. Od tega je v največji meri odvisno izboljšanje naših težkih gospodarskih razmer. Izboljšanje življenjskih pogojev ljudskih množic.

Toda ena izmed glavnih ovir za povečanje proizvodnje je pomanjkanje sirovin. Mnoge tovarne niso mogle zvišati in prekorati predvojnne proizvodnje, ker niso imele nujno potrebnih sirovin. Tu je prisločila na pomoč ljudska iniciativa, iznajdljivost in poštenost delovnega ljudstva. Na pobudo Iniciativnega odbora za pospeševanje obnove Slovenije, v katerem so zastopane vse množične organizacije, vojska, posamezna ministrstva, državno podjetje za promet z odpadki ter agitacijsko-propagandne ustanove, so nastale pri nas množične akcije zbiranja raznih odpadkov, ki naj služijo industriji kot nadomestki za sirovine.

Tako so nastale vseljudske kampanje zbiranja starega železa, aluminija, bakra, kosti, starega papirja, razbitega stekla, hrastovih ježic in starega gumija. Kot vedno so se sodelovanju v teh zbiralnih akcijah odzvali posebno delavci, ki so svoji prosti čas uporabili za tekmovalne kampanje ter zbrali zlasti ogromne količine starega železa.

Z uspešno izvedenimi nabiralnimi akcijami nismo zagotovili samo naši železni, pa pirni, steklarski, kemični in ostali industriji potrebne sirovine, temveč smo dosegli še drug, danes prav tako važen uspeh. Državno podjetje za promet z odpadki odkupuje od množičnih organizacij zbrane količine starega materiala po določenih cenah. Tako bodo množične organizacije sprejele za dosedaj zbrane stare odpadke okrog 3 milijone dinarjev. To je drugi uspeh teh množičnih zbiralnih akcij.

Predstavniki centralnih odborov vseh množičnih organizacij v Beogradu so že v juliju mesecu sklenili: »Vsi dohodki zbiralnih akcij oode uporabljati v korist naših najmlajših, ki so pomoči najbolj potrebni, v korist — nepreskrbljenih otrok.«

Tudi naš Iniciativni odbor za pospeševanje obnove Slovenije je v celoti osvojil beograjski sklep o načinu uporabe denarja. Ni pa še končno veljavno odločeno, kdo in kako bo s tem denarjem razpolagal. Mislimo, da morajo v soglasju z demokratičnimi načeli imeti pri razdeljevanju besede vse sodelujoče organizacije na terenu, s tem da predlagajo, kako bi se v skladu z namenom uporabili ta denar v njihovem kraju odnosno okraju. Tako bodo množice delovnega ljudstva, ki so sodelovale v teh akcijah lahko vedno s ponosom pokazale na uspehe svojega dela, ne samo v pogledu preskrbe naše industrije s potrebnimi sirovinami, temveč tudi v pogledu uspešnejšega reševanja prav tako težavnih vprašanj oskrbe in vzgoje osirotelih otrok.

V dosedanjih zbiralnih akcijah se je pojavilo več napak in nedostatkov. Predvsem niso bila v dovoljni meri organizirana in izkoriščena vsa sredstva za agitacijsko-propagandno pripravo vsake nove zbiralne akcije. Zato se ljudstvo čisto ni zavedalo velike važnosti teh kampanj za našo obnovo. Zaradi tega ni prišlo na terenu do živahnega, iniciativnega in organizacijskega sodelovanja vseh množičnih organizacij po skupnem tekmovalnem načrtu. Zbiralne akcije se tako niso mogle razviti povsod v velike množične kampanje. Zaradi tega niso pokazale onih velikih zbiralnih uspehov, ki bi jih ob boljši agitacijsko-propagandni in organizacijski pripravi in načrtnem sodelovanju vseh rednih množičnih organizacij

jami je najmočnejše zastopstvo iz Sovjetske zveze, ki šteje štirideset članov. Vsi ti zastopajo 27 milijonov organiziranega delavstva. Ta mogočna skupnost je nam vsem zagotovilo, kaj vse bo moglo doseči delavstvo sveta, če bo nastopalo enotno.

V dnevih trajanja konference bodo zastopniki sindikatov mogli odločiti, ali bo bodočnosti delovnega ljudstva zagotovljen uspešen napredek, za katerim prav gotovo prenično ogromne množice proletariata, prav posebno pa še one, ki so v teku druge svetovne vojne doživele občutljive grozote, ki jih prinaša protiljudska in reakcionarna samovlada.

Za uspešen in plodonosen napredek je gotovo nujno potrebno, da bo delovno ljudstvo zajeto v skupnem udejstvovanju na vseh področjih družabnega življenja. Koli-

zaci lahko pokazale. Pa tudi doseženi uspehi, ki so bili ponekod zelo zadovoljivi, niso bili dostavljeni našem tisku in ostalim agitacijsko-propagandnim ustanovam, da bi se jih populariziralo in na ta način mobiliziralo nove množice za sodelovanje v teh akcijah.

Ne samo, da ni bilo dovolj načrtnega dela v pripravi novih akcij in sodelovanja vseh množičnih organizacij v samih akcijah, ne samo da uspehi posameznih akcij v posameznih krajih niso bili pravilno izkoriščeni v agitacijsko-propagandne svrhe, temveč so se dogajale napake tudi pri samem transportiranju zbranih starih kovin.

Zbrano železo se na pr. na terenu ni sortiralo po strokovnjakih v staro železo, ki mora biti poslano v livarne in v železne predmete odn. dele, ki so še celi in uporabni brez predelave. Prav tako niso bile sortirane ostale kovine po vrstah in eventualni uporabljivi posameznih delov. Kljub točnim navodilom Iniciativnega odbora za pospeševanje obnove, so v posameznih krajih naložili na iste vagone staro železo, baker, aluminij, cinik, kositer, bron, skupno s še uporabnimi kovinskimi predmeti in deli.

Zaradi takšnega nepravilnega postopka je Državno podjetje za promet z odpadki bilo prisiljeno, da vse vagone z nesortiranimi kovinami in še uporabnimi kovinskimi deli v Škofji Loki iztovori, izvrši sortiranje, ponovno natovori in odpošlje kamor treba. Ker je bilo dosedaj na stotine vagonov zbranih kovin, je pomenjal gornji, naknadni postopek ne samo veliko izgubo delovnih sil, delovnega časa in danes tako nujno potrebnih tovornih vagonov, temveč prav tako tudi izgubo točnega pregleda nad kvaliteto in količino zbranih kovin, kajti neuporabni bakreni deli se odkupujejo za 600% dražje, a bronasti za 700% dražje od starega železa, do čim se še uporabni železni, bakreni, bronasti itd. predmeti odn. deli odkupujejo 300% dražje od kovin, ki morajo biti poslano v livarne za predelavo.

Poleg teh napak, so se dogajale napake tudi zaradi nesmotrenega izkoriščanja vagonov. Prazni vagoni so ponekod čakali po več dni na nakladanje starega železa. Njihova prostornina tudi čisto ni bila temeljito izkoriščena. Vse to pa je bilo na škodo hitrejši in uspešnejši organizaciji transportov hrane, industrijskih izdelkov, sirovin itd., ki so zaostajali zaradi pomanjkanja vagonov.

To so glavne napake v organizaciji dosedanjih množičnih gospodarskih akcij na terenu. Te napake in nedostatke moramo odstraniti, da bomo tako v bodočih akcijah dosegli še lepše in večje uspehe, s čemer bo akcija ministrstva za socialno politiko za nepreskrbljene, osirotele otroke dobila še večjo in še izdatnejšo pomoč in podporo v lajšanju življenjskih težkih tistem vojnim žrtvam, ki so danes pomoči najbolj potrebne.

Vse to nalaga delavcem in nameščencem v posameznih strokovnih podružnicah kot eno od osnovnih dolžnosti, da dajo v svojem kraju ostalim množičnim organizacijam, predstavnikom tamkajšnjih vojskih enot in NOO takoj pobudo za ustanovitev krajevnih, okrajnih in okrožnih Iniciativnih odborov za pospeševanje obnove, da v te odbore pošljejo svoje najsposobnejše organizatorje in propagatorje.

Kot vedno in povsod naj bo pošteno in iniciativno delo tudi v teh odborih naš odgovor, ki ga dajemo vsem onim reakcionarnim in protiljudskim elementom, ki podčenejujejo in ne zaupajo v ustvarjalne sile našega delovnega ljudstva, ki v delovnih naporih in v lastnih, neizbrnih silah svojega ljudstva ne vidijo izhod iz težkih gospodarskih razmer, v katere so nas pahnili okupatorji skupno z domačimi izdajalci.

Pismo iz Pariza

Tov. Juraj Jože, tajnik Glavnega odbora ESZDNS, in tov. Breje Tomo, član Glavnega odbora ESZDN Slovenije, ki sta se udeležila svetovne sindikalne konference v Parizu, sta nam poslala sledeče pismo, ki ga objavljamo z zamudo, ker je pri spelo v Ljubljano, ko je bila prejšnja številka že v tisku.

Dragi tovariši! Naši člani so mogli v dnevnih listih zasledovati potek sindikalne konference v Parizu. Ko to poročilo pišemo, smo še pod vtisi začetka konference, ki je vsekakor veličastno vplivala na vse udeležence. Vtis, ki so ga napravili zastopniki narodov iz vseh delov sveta, ustvarja obenem spoštovanje do onih deset in deset milijonov, ki jih predstavniki zastopajo. Med delegaci-

Otroške jasli

V predpriliski jugoslaviji nismo poznali dnevnih zavetišč — jasli. Poznale so jih pa vse moderne države, kjer je bila industrija visoko razvita, zaradi česar se je nujno pojavila potreba po zavetiščih, kamor so matere oddale otroke za časa njihovega dela. — Dnevna zavetišča so bila na posebno visoki stopnji v Sovjetski zvezi, kjer je država z zelo razvitim socialnim čutom vzpostavila gosto mrežo jasli, ki odgovarjajo vsem sodobnim vzgojnim in zdravstvenim potrebam.

O jaslih smo tudi pred vojno že mnogo slišali. A slišali smo le to, da v Sovjetski zvezi matere nimajo nobenih pravic do otroka, da država vzame otroka, dočim mora mati delati v tovarni. Žal, se ta lažna propaganda ponekod še vedno vzdržuje in še danes srečamo matere, ki z nezaupanjem gledajo na dnevna zavetišča.

Vedno znova poudarjamo, da dnevna zavetišča so in morajo biti le olajšava za matere. Omogočajo materam, da se udeležujejo v proizvodnji, v kulturnem in političnem življenju in to na način, da otroci ne trpe zaradi tega, nasprotno, da dobe boljše nego, kot jo more dati z drugim delom preobložena mati, posebno še v primerih, kjer dela v tovarni.

V Sovjetski zvezi so bili izdani predpisi, ki točno označujejo naloge jasli do mater in otrok. Posebna skrb je posvečena vzgoji. Značilno je, da se smatra za vzgojni zavod tudi zavod z otroci od 1—3 leta starosti.

V Ljubljani je odprtih že več dnevnih zavetišč, ki so vsa dobro obiskana. Za izboljšanje strokovnih moči je v Ljubljani bila odprta socialno-politična šola. Matere bodo z vedno večjim veseljem zaupale otroke za to izvežbanim osebam. Zato se bo v bližnji bodočnosti zgradilo v bližini tovarni in večjih podjetij čim več dnevnih zavetišč, da se materam za časa njihovega dela odvzame skrb za otroka.

Sindikalna zveza Albanije je povabila na svoj kongres delegate drugih narodov

Zveza sindikatov Albanije je pred otvoritvijo svojega prvega kongresa povabila sindikalne organizacije Sovjetske zveze, Velike Britanije, Združenih držav Amerike, Francije, Poljske, Češkoslovaške, Rumunije, Italije, Madžarske, Jugoslavije in Grške da pošljejo svoje delegate na ta kongres. V vabilu je rečeno: »Sindikalna zveza Albanije bo imela svoj prvi kongres delavcev in nameščencev 28. oktobra 1945 v Tirani. Da bi se utrdilo naše bratstvo in da bi skupno izkoristili naše izkušnje vas prosimo, da pošljete vašo delegacijo na naš narodni kongres.«

Predsedstvo sindikalne zveze Albanije je določilo, da bo kongres od 15. do 22. oktobra izvolil delegate, ki se bodo udeležili narodnega sindikalnega kongresa.

Delavci državnega rudnika v Mostarju so izdelali novo črpalko za vodo

Vsako leto, posebno spomladi, poplavi voda premogovnik v Mostarju. Zaradi tega se mora vse delo ustaviti. Ker so bili delavci za časa bivše Jugoslavije in okupacije brezdušno eksploatirani, se niso brigali za to, da se proizvodnja poveča. Takoj po osvoboditvi so se delavci v rudniku udarniško lotili posla, da bi povečali proizvodnjo, ker so vedeli, da plodovi njihovega dela ne bodo koristili poedincu, temveč vsemu ljudstvu. Najbolj pereče vprašanje tega rudnika je bilo, kako naj se že pozimi zagotovi proizvodnja. Črpalke za črpanje vode iz jam so stare in ne morejo več koristiti. Zaradi tega se je nekoliko delavcev lotilo dela, da napravijo iz starega materiala novo črpalko. Pri tem delu so naleteli na velike težave. Črpalke, ki lahko v eni minuti izrpa 5000 litrov vode v višini 80 metrov, je delalo šest delavcev. Delali so nadure za 41 mezd in niso hoteli plačila za 20 mezd.

Ne dovolimo povratka kralju in monarhiji!

Delavci in nameščenci podjetij »Belon«, »Bričelj«, »Kamnitar«, »Šramelj«, »Živec«, »Štavnena družba«, »Stražisar«, zaposleni pri gradnji nove proge Preserje—Borovnica, zbrani na množičnem sestanku ESZDN dne 7. IX. v Borovnici, soglasno izjavljamo, da smo za republiko, v kateri so nam zajamčene pridobitve naše štiriletna borbe in ne bomo nikdar dovolili povratka kralju in monarhiji, v kateri so bile naše pravice vedno zatirane. Zatehavamo republikansko ureditev države pod vodstvom tovariša maršala Tita, ki nam je edini porok za ohranitev naših pravic in za srečno bodočnost jugoslovanskih narodov.

Kor prej bo ta skupnost ustvarjena, toliko prej bo zagotovljen napredek, bodo odstranjene ovire, ki jih mednarodni politični spekulant in reakcionari povzročajo delovnemu ljudstvu pri njegovem delu za skupno srečo vsega človeštva.

Delovno ljudstvo Jugoslavije bo po svojih zastopnikih na konferenci doprineslo kor največ koristnega. Verujemo, da bodo o storili tudi ostali zastopniki; s tem bo dano jamstvo za ustvarjanje močne mednarodne zveze, ki jo človeštvo še ni imelo. Mnogo truda in pazljivosti bo še vedno na mestu, kajti namen te skupnosti bo treba uveljaviti, kjerkoli bo to zahtevala skupna korist in blaginja delovnega ljudstva.

Vsak dan pridrda pet velikih avtomobilov pred krasno zgradbo na trgu Trocadro, s katerega vidis pred sabo v nebo štrliči Eifflov stolp, za njim pa morje streh, kup in stolpov. V krasni glediški dvorani, ki jo vedno znova napolnjujejo številni delegati, se polaga temelj za veliko skupno stvar. Po vijugastih stopnicah stopajo na govorniški odprtok visok Indijec, dobrodušen Brazilc, in še mnogi drugi zastopniki. Delegati poslušajo govore in prevode, ploskajo, prav posebno pa izražajo navdušenje ob govornih sovjetskih predstavnikih.

Nova mednarodna sindikalna organizacija se ustvarja iz krvi in trpljenja svobodno-ljudskih narodov, ki so trpeli v prvi, še bolj pa v drugi svetovni vojni.

Naj bi bila skupnost delovnega ljudstva vsega sveta čim enotnejša, močna in svobodna, svobodna in veličastna, kakor pred palačo v jesenskem vetru vhranjuje zastave narodov sveta.

Pariz, 28. septembra 1945.

DELAVCI IN NAMEŠČENCI! Z volitvami v narodno skupščino bomo ponovno razdelili udarec reakciji, našemu kletemu sovražniku. Zato udarniško zbirajmo v volivni fond!

Minister za industrijo in rudarstvo tovariš Franc Leskošek govori na nedeljskem zborovanju v Celju

Veličastna manifestacija dela in enotnosti v Celju

Delavstvo in nameštenstvo Slovenije, organizirano v strokovnih organizacijah se je že na I. Kongresu ESZDNS v Ljubljani lepo predstavilo s svojimi izdelki in prizori iz dela. Prav tako se je 14. oktobra zbralo delovno ljudstvo zelene Stajarske k velikim manifestacijam dela in enotnosti v Celju. Živopisna množica manifestantov z zelenim, jesenskim rožami in zastavami je valovala v sončnem jesenskem dnevu. Lepo okrašene ojaške hiše z zastavami, rožami in predvolilnimi gesli, so dajale slavnosti prazničen poudarek.

Ze v zgodnjih jutranjih urah se je začelo vrvenje na mestnih ulicah. Prihajali so vozovi veselih manifestantov, avtomobili in vozovi simboličnih slik. Tudi vlaki so bili natrpani gostov.

Povorka, ki je bila napovedana ob 9. se je začela pomikati šele ob pol 11., ker se je zakasnila zaradi bitne. Množice veselih ljudi so bile že vse nestrpne, zato pa so dale tem več duška svojemu razpoloženju, ko so končno prišle na vrsto.

Značaj povorke je bil precej isti kot v Ljubljani na dan I. Kongresa, čeprav v manjšem obsegu. Na I. Kongresu so dobili mnogo izkušnje, tako da so bili nekateri prizori celo boljši in zanimivejši. Med njimi se je najbolj postavila Wetnova tovarna v Celju z originalnimi prizori iz dela, lepi prizori iz kmečkega življenja, kakor ličkanje koroze, prejo, spavarje in pohorske tesarje pa smo videli na mnogih drugih vozovih. Morda ni še nikdar prišla tako do izraza tesna povezanost delavca in kmeta, kakor baš na celjski manifestaciji.

Na čelo povorke so šli zastavonoše z jugoslovanske, slovenske, sovjetske in sindikalne zastave. Za njimi so nosili v spredu lepi veliki sliko maršala Tita in generalisimusa Stalina. Za gobčo trboveljskih rudarjev so se razvzrle neštete zastave strokovnih podružnic, da se je zdelo gledalcu, kot da gleda pred seboj valovito rdeče makovo polje.

Delegat strokovnih organizacij okrožja, in okrajev so se povorke udeležili v velikem številu. Različne tovarne in kmečke skupine s slikami dela iz okrajev Celje-mesto in Celje-okolica, so se prve razvzrle v povorko. Za njimi so šli posamezni okraj s svojimi simboličnimi skupinami, kakor Konjice, Smarje, Trbovlje, Gomjigrad in Soštanj.

Povorka se je pomikala ves čas med gostim sapljanjem, navdušeno pozdravljenam od množice. Vzklikanja in pesmi ni bilo ne konca ne kraja.

Pred Mladinskim domom je bilo veliko ljudsko zborovanje, na katerem je govoril minister za industrijo in rudarstvo Narodne vlade Slovenije tovariš Leskošek, star borec za pravice delavskega razreda. Njega so množice zborovalcev še posebno toplo in prisrčno pozdravile in navdušene je ob njegovih besedah doseglo svoj višek.

Tovariš minister, ki kandidira v okrajih Celje-mesto in Celje-okolica, se je najprej zahvalil zborovalcem za zaupanje, ki so mu ga s tem izkazali. V nadaljnjih besedah je poudaril bratstvo in povezanost jugoslovanskih narodov in opozoril na delo reakcije, ki nima toliko poguma, da bi kljub vsemu podtalinemu rovarjenju postavila svojo listo. Tovariš minister je dejal:

»To so ljudje, ki ne žele demokracije, ki nočejo, da bi narodi svobodno dihal in se izobraževali. Grolu, Subasiću in Šuteju odkrito rečem: naj gredo! Z nami je narod in narod sam bo naredil red v državi. Dosegli smo že velike uspehe v obnovi, med tem, ko nekateri narodi v Evropi stradajo.«

V imenu strokovnih organizacij je delavcem čestitajl podpredsednik Glavnega odbora ESZDNS tovariš Svetek France in jih obenem pozval k še bolj aktivnemu delu. Pred zaključkom zborovanja so bile odposlane še pozdravne brozjavke maršalu Titu, podpredsedniku Zvezne vlade tovarišu Kardelju, Zvezni vladi v Beogradu in Narodni vladi Slovenije.

Ob 4. popoldne so zborovali še delegati strokovnih organizacij celjskega okrožja, kjer je govoril tovariš podpredsednik Glavnega odbora ESZDNS tovariš France Svetek o strokovnih organizacijah v predvolilni borbi.

Celotna manifestacija je bila izraz spontanega navdušenja in povezanosti delavcev in nameščencev z Osvobodilno fronto. Obenem pa je jasno pokazala, da bo delavstvo 11. novembra storilo svojo državljansko dolžnost in glasovalo za maršala Tita in republiko.

»Naj živi Komsomol!« — »Naj živi Rdeča Armada!« — »Naj živi bratstvo sovjetskih in jugoslovanskih narodov!« — To so bile parole, ki so jih napisali naši mladinci in mladinke že v zgodnjih jutranjih urah na pločnike in ceste v pozdrav tovarišem iz Sovjetske zveze. Vse mesto je bilo v svečanem razpoloženju.

Na Mestni trg, kjer je bil pripravljen govorniški oder, so že pred napovedano uro prihajale množice ljudi. Povorke pionirjev in pionirk, mladincev in mladink iz vse Ljubljane s transparenti v rokah, pesmijo na ustih, delavcev iz tovarn z jugoslovanskimi, slovenskimi in sindikalnimi zastavami, so se zgrinjale na Mestni trg, ki je bil v kratkem napolnjen do zadnjega kotička. Iznajdijvi pomiriki so se povzpeli celo na vodnjak pred Magistratom in neprestano vzklikali. Dve godbi, vojaška in železničarska, sta izmenoma igrali partizanske pesmi.

Med množico je zavalovilo: »Na Karlovškem mostu so, takoj bodo tule Nestrpen enajstletni pionirček je stopil pred mikrofoni in z jasnim in odločnim glasom vzklikal pozdrave prhajajočim gostom, generalisimusu Stalinu in maršalu Titu.

Končno so prišli! Ljudje z rožami in zastavicami so se strnili okrog dragih gostov. Tri mladinke v narodnih nošah so jim pripele rdeče nagelčke in roženkravt. Po trgu so odmevali vzkliki navdušene množice, k so utihnil šele, ko je pozdravil delegacijo, v imenu Narodne vlade Slovenije, minister za prosvoto tovariš Ferdo Kozak. V svojem govoru je poudaril, da nas ne veže le borbeno tovarštvo skovano v skupni borbi prot fašizmu in ne samo prijateljska pogodba, marveč bratstvo, ki nam ni le fraza, temveč poslanstvo. Naš narod, ki ni velik, se priključuje vam, ki ste močni, da bomo skupaj z vami izpolnili to vseslovansko poslanstvo in s tem dali pečat vsemu svetu.

V imenu Mestnega Narodnega odbora je delegacijo sovjetske mladine pozdravil predsednik tovariš Fran Albreht, ki je med drugim dejal, da je slovenski narod tisti, ki je od slovanskih narodov prodrl najdalje na zapad in je bil zato tisočletja plen tujih zajedavcev. Zato se mora še danes po zlomu nemškega in italijanskega imperializma, po borbi, v kateri je dal ogromne žrtve, boriti za svoje tisočletne pravice, za Trst, Primorsko in Korotan. Danes ko je slovenski narod znotraj zedinjen in močan, oprt na močno zednjeno federativno Jugoslavijo, pod največjim voditeljem, kar jih je kdaj imel ta narod, pod maršalom Titom, oprt na našo veliko mogočno zavezništvo in zaščitnico Sovjetske zveze, oprt kočno na močne zednjene slovanske narode, upamo, da bo ta boj končno uspešno dobojevan.

V imenu Mestnega odbora ZMS je sovjetsko delegacijo pozdravila tov. Olga Cernanova, ki je dejala, da nam je Sovjetska zveza dala v času najtežjih vojni let vso gmočno in materialno pomoč, da nam je njihova borba proti okupatorju dajala upenje in moč v naši najtežji borbi. Danes, ko je vojna končana, nam je Sovjetska zveza spet gled požrtvovalnosti pri obnovi domovine.

Nato je spregovoril tovariš polkovnik Anetol Pegov, vodja delegacije in član Centralnega komiteta Komsomola. V svojem nagovoru je med drugim dejal: »Predvsem vam izročam iskrene pozdrave vse sovjetske mladine in vseh sovjetskih narodov. Dolgo časa je bilo srečanje med vami in nami nemogoče, a zdaj, ko se je ta vojna končala z zmago, ki n'korkor ni bila lahko priborjena in so najboljši dali življenje zanjo, se je to zgodilo.

Ko je podli sovražnik napadel našo domovino, so vsi svobodoljubni narodi vedeli, da stoji Sovjetska zveza trdno, ter so se zgrnili okoli nje. Sovražnik je bil v resnici premagan in skupno s Sovjetsko zvezo praznujejo danes ti narodi to stajano zmago.

Vemo, da je v tej vojni bilo prelite mnogo krvi in potocih mnogo solz, a danes tečejo iz oči naših mater in sester solze radosti.

Ruski jezik je velik jezik kot je velik vese ruski, sovjetski narod, a manjka mi besed, da izrazim čustva ljubezni do jugoslovanskih narodov.

Zmagali smo, ker so naši narodi vedeli, zakaj se bore in ker sta naše armade vodila generalisimus Stalin in maršal Tito. Se enkrat pozdravljam mladino in narode Jugoslavije in ne dvomim, da bo bratska zveza med nami in vami trajala tudi v mirni dobi na veke.

Naj živi bratstvo jugoslovanskih in sovjetskih narodov!

Naj žive herojski narodi Jugoslavije! Naj živi maršal Tito in generalisimus Stalin!

Tovarišica Zoja Tomanova je pozdravila vse navzoče v imenu moskovske mladine. Dejala je:

»Ponosni smo, da predstavljamo Sovjetsko zvezo v vaši herojski Jugoslaviji in srečni, da se lahko srečamo in pozdravimo. Leta 1941. je sovražnik napadel Sovjetsko zvezo in v vseh pokrajinah naše domovine se je imenovalo ime tovariša Stalina, ki je dejal, da gre zdaj za življenje in smrt. Zato so se vzdignili vsi sovjetski narodi, staro in mlado, moški in ženske. Pod Moskvo, pred Staigradom in pri Kursku je ruski narod vedel, da se v gorah Balkana bore jugoslovanski narodi za iste cilje. In vedeli smo, da so narodi, ki se bore za pravico in za boljše življenje, nepremagljivi.

Ko smo potovali po vaši domovini, smo videli porušene domove, vdove in sirote. Zato smo na vprašanje, kaj je najlepše v vaši domovini, odgovorili, da je to vaše junaštvo.

Vsi narodi sveta in predvsem Sovjetska zveza znajo ceniti vaše žrtve in mi ne bomo pozabili, da ste se borili skupno z nami za iste cilje.

Bela Ljubljana je pozdravila sovjetsko mladinsko organizacijo

S streh in oken ljubljanskih hiš so vihrale jugoslovanske, sovjetske in slovenske zastave.

»Naj živi Komsomol!« — »Naj živi Rdeča Armada!« — »Naj živi bratstvo sovjetskih in jugoslovanskih narodov!« — To so bile parole, ki so jih napisali naši mladinci in mladinke že v zgodnjih jutranjih urah na pločnike in ceste v pozdrav tovarišem iz Sovjetske zveze. Vse mesto je bilo v svečanem razpoloženju.

Na Mestni trg, kjer je bil pripravljen govorniški oder, so že pred napovedano uro prihajale množice ljudi. Povorke pionirjev in pionirk, mladincev in mladink iz vse Ljubljane s transparenti v rokah, pesmijo na ustih, delavcev iz tovarn z jugoslovanskimi, slovenskimi in sindikalnimi zastavami, so se zgrinjale na Mestni trg, ki je bil v kratkem napolnjen do zadnjega kotička. Iznajdijvi pomiriki so se povzpeli celo na vodnjak pred Magistratom in neprestano vzklikali. Dve godbi, vojaška in železničarska, sta izmenoma igrali partizanske pesmi.

Med množico je zavalovilo: »Na Karlovškem mostu so, takoj bodo tule Nestrpen enajstletni pionirček je stopil pred mikrofoni in z jasnim in odločnim glasom vzklikal pozdrave prhajajočim gostom, generalisimusu Stalinu in maršalu Titu.

Končno so prišli! Ljudje z rožami in zastavicami so se strnili okrog dragih gostov. Tri mladinke v narodnih nošah so jim pripele rdeče nagelčke in roženkravt. Po trgu so odmevali vzkliki navdušene množice, k so utihnil šele, ko je pozdravil delegacijo, v imenu Narodne vlade Slovenije, minister za prosvoto tovariš Ferdo Kozak. V svojem govoru je poudaril, da nas ne veže le borbeno tovarštvo skovano v skupni borbi prot fašizmu in ne samo prijateljska pogodba, marveč bratstvo, ki nam ni le fraza, temveč poslanstvo. Naš narod, ki ni velik, se priključuje vam, ki ste močni, da bomo skupaj z vami izpolnili to vseslovansko poslanstvo in s tem dali pečat vsemu svetu.

V imenu Mestnega Narodnega odbora je delegacijo sovjetske mladine pozdravil predsednik tovariš Fran Albreht, ki je med drugim dejal, da je slovenski narod tisti, ki je od slovanskih narodov prodrl najdalje na zapad in je bil zato tisočletja plen tujih zajedavcev. Zato se mora še danes po zlomu nemškega in italijanskega imperializma, po borbi, v kateri je dal ogromne žrtve, boriti za svoje tisočletne pravice, za Trst, Primorsko in Korotan. Danes ko je slovenski narod znotraj zedinjen in močan, oprt na močno zednjeno federativno Jugoslavijo, pod največjim voditeljem, kar jih je kdaj imel ta narod, pod maršalom Titom, oprt na našo veliko mogočno zavezništvo in zaščitnico Sovjetske zveze, oprt kočno na močne zednjene slovanske narode, upamo, da bo ta boj končno uspešno dobojevan.

V imenu Mestnega odbora ZMS je sovjetsko delegacijo pozdravila tov. Olga Cernanova, ki je dejala, da nam je Sovjetska zveza dala v času najtežjih vojni let vso gmočno in materialno pomoč, da nam je njihova borba proti okupatorju dajala upenje in moč v naši najtežji borbi. Danes, ko je vojna končana, nam je Sovjetska zveza spet gled požrtvovalnosti pri obnovi domovine.

Nato je spregovoril tovariš polkovnik Anetol Pegov, vodja delegacije in član Centralnega komiteta Komsomola. V svojem nagovoru je med drugim dejal: »Predvsem vam izročam iskrene pozdrave vse sovjetske mladine in vseh sovjetskih narodov. Dolgo časa je bilo srečanje med vami in nami nemogoče, a zdaj, ko se je ta vojna končala z zmago, ki n'korkor ni bila lahko priborjena in so najboljši dali življenje zanjo, se je to zgodilo.

Ko je podli sovražnik napadel našo domovino, so vsi svobodoljubni narodi vedeli, da stoji Sovjetska zveza trdno, ter so se zgrnili okoli nje. Sovražnik je bil v resnici premagan in skupno s Sovjetsko zvezo praznujejo danes ti narodi to stajano zmago.

Vemo, da je v tej vojni bilo prelite mnogo krvi in potocih mnogo solz, a danes tečejo iz oči naših mater in sester solze radosti.

Ruski jezik je velik jezik kot je velik vese ruski, sovjetski narod, a manjka mi besed, da izrazim čustva ljubezni do jugoslovanskih narodov.

Zmagali smo, ker so naši narodi vedeli, zakaj se bore in ker sta naše armade vodila generalisimus Stalin in maršal Tito. Se enkrat pozdravljam mladino in narode Jugoslavije in ne dvomim, da bo bratska zveza med nami in vami trajala tudi v mirni dobi na veke.

Naj živi bratstvo jugoslovanskih in sovjetskih narodov!

Naj žive herojski narodi Jugoslavije! Naj živi maršal Tito in generalisimus Stalin!

Tovarišica Zoja Tomanova je pozdravila vse navzoče v imenu moskovske mladine. Dejala je:

»Ponosni smo, da predstavljamo Sovjetsko zvezo v vaši herojski Jugoslaviji in srečni, da se lahko srečamo in pozdravimo. Leta 1941. je sovražnik napadel Sovjetsko zvezo in v vseh pokrajinah naše domovine se je imenovalo ime tovariša Stalina, ki je dejal, da gre zdaj za življenje in smrt. Zato so se vzdignili vsi sovjetski narodi, staro in mlado, moški in ženske. Pod Moskvo, pred Staigradom in pri Kursku je ruski narod vedel, da se v gorah Balkana bore jugoslovanski narodi za iste cilje. In vedeli smo, da so narodi, ki se bore za pravico in za boljše življenje, nepremagljivi.

Ko smo potovali po vaši domovini, smo videli porušene domove, vdove in sirote. Zato smo na vprašanje, kaj je najlepše v vaši domovini, odgovorili, da je to vaše junaštvo.

Vsi narodi sveta in predvsem Sovjetska zveza znajo ceniti vaše žrtve in mi ne bomo pozabili, da ste se borili skupno z nami za iste cilje.

V imenu Mestnega Narodnega odbora je delegacijo sovjetske mladine pozdravil predsednik tovariš Fran Albreht, ki je med drugim dejal, da je slovenski narod tisti, ki je od slovanskih narodov prodrl najdalje na zapad in je bil zato tisočletja plen tujih zajedavcev. Zato se mora še danes po zlomu nemškega in italijanskega imperializma, po borbi, v kateri je dal ogromne žrtve, boriti za svoje tisočletne pravice, za Trst, Primorsko in Korotan. Danes ko je slovenski narod znotraj zedinjen in močan, oprt na močno zednjeno federativno Jugoslavijo, pod največjim voditeljem, kar jih je kdaj imel ta narod, pod maršalom Titom, oprt na našo veliko mogočno zavezništvo in zaščitnico Sovjetske zveze, oprt kočno na močne zednjene slovanske narode, upamo, da bo ta boj končno uspešno dobojevan.

V imenu Mestnega odbora ZMS je sovjetsko delegacijo pozdravila tov. Olga Cernanova, ki je dejala, da nam je Sovjetska zveza dala v času najtežjih vojni let vso gmočno in materialno pomoč, da nam je njihova borba proti okupatorju dajala upenje in moč v naši najtežji borbi. Danes, ko je vojna končana, nam je Sovjetska zveza spet gled požrtvovalnosti pri obnovi domovine.

Nato je spregovoril tovariš polkovnik Anetol Pegov, vodja delegacije in član Centralnega komiteta Komsomola. V svojem nagovoru je med drugim dejal: »Predvsem vam izročam iskrene pozdrave vse sovjetske mladine in vseh sovjetskih narodov. Dolgo časa je bilo srečanje med vami in nami nemogoče, a zdaj, ko se je ta vojna končala z zmago, ki n'korkor ni bila lahko priborjena in so najboljši dali življenje zanjo, se je to zgodilo.

Ko je podli sovražnik napadel našo domovino, so vsi svobodoljubni narodi vedeli, da stoji Sovjetska zveza trdno, ter so se zgrnili okoli nje. Sovražnik je bil v resnici premagan in skupno s Sovjetsko zvezo praznujejo danes ti narodi to stajano zmago.

Vemo, da je v tej vojni bilo prelite mnogo krvi in potocih mnogo solz, a danes tečejo iz oči naših mater in sester solze radosti.

Ruski jezik je velik jezik kot je velik vese ruski, sovjetski narod, a manjka mi besed, da izrazim čustva ljubezni do jugoslovanskih narodov.

Zmagali smo, ker so naši narodi vedeli, zakaj se bore in ker sta naše armade vodila generalisimus Stalin in maršal Tito. Se enkrat pozdravljam mladino in narode Jugoslavije in ne dvomim, da bo bratska zveza med nami in vami trajala tudi v mirni dobi na veke.

»Naj živi Komsomol!« — »Naj živi Rdeča Armada!« — »Naj živi bratstvo sovjetskih in jugoslovanskih narodov!« — To so bile parole, ki so jih napisali naši mladinci in mladinke že v zgodnjih jutranjih urah na pločnike in ceste v pozdrav tovarišem iz Sovjetske zveze. Vse mesto je bilo v svečanem razpoloženju.

Na Mestni trg, kjer je bil pripravljen govorniški oder, so že pred napovedano uro prihajale množice ljudi. Povorke pionirjev in pionirk, mladincev in mladink iz vse Ljubljane s transparenti v rokah, pesmijo na ustih, delavcev iz tovarn z jugoslovanskimi, slovenskimi in sindikalnimi zastavami, so se zgrinjale na Mestni trg, ki je bil v kratkem napolnjen do zadnjega kotička. Iznajdijvi pomiriki so se povzpeli celo na vodnjak pred Magistratom in neprestano vzklikali. Dve godbi, vojaška in železničarska, sta izmenoma igrali partizanske pesmi.

Med množico je zavalovilo: »Na Karlovškem mostu so, takoj bodo tule Nestrpen enajstletni pionirček je stopil pred mikrofoni in z jasnim in odločnim glasom vzklikal pozdrave prhajajočim gostom, generalisimusu Stalinu in maršalu Titu.

Končno so prišli! Ljudje z rožami in zastavicami so se strnili okrog dragih gostov. Tri mladinke v narodnih nošah so jim pripele rdeče nagelčke in roženkravt. Po trgu so odmevali vzkliki navdušene množice, k so utihnil šele, ko je pozdravil delegacijo, v imenu Narodne vlade Slovenije, minister za prosvoto tovariš Ferdo Kozak. V svojem govoru je poudaril, da nas ne veže le borbeno tovarštvo skovano v skupni borbi prot fašizmu in ne samo prijateljska pogodba, marveč bratstvo, ki nam ni le fraza, temveč poslanstvo. Naš narod, ki ni velik, se priključuje vam, ki ste močni, da bomo skupaj z vami izpolnili to vseslovansko poslanstvo in s tem dali pečat vsemu svetu.

V imenu Mestnega Narodnega odbora je delegacijo sovjetske mladine pozdravil predsednik tovariš Fran Albreht, ki je med drugim dejal, da je slovenski narod tisti, ki je od slovanskih narodov prodrl najdalje na zapad in je bil zato tisočletja plen tujih zajedavcev. Zato se mora še danes po zlomu nemškega in italijanskega imperializma, po borbi, v kateri je dal ogromne žrtve, boriti za svoje tisočletne pravice, za Trst, Primorsko in Korotan. Danes ko je slovenski narod znotraj zedinjen in močan, oprt na močno zednjeno federativno Jugoslavijo, pod največjim voditeljem, kar jih je kdaj imel ta narod, pod maršalom Titom, oprt na našo veliko mogočno zavezništvo in zaščitnico Sovjetske zveze, oprt kočno na močne zednjene slovanske narode, upamo, da bo ta boj končno uspešno dobojevan.

V imenu Mestnega odbora ZMS je sovjetsko delegacijo pozdravila tov. Olga Cernanova, ki je dejala, da nam je Sovjetska zveza dala v času najtežjih vojni let vso gmočno in materialno pomoč, da nam je njihova borba proti okupatorju dajala upenje in moč v naši najtežji borbi. Danes, ko je vojna končana, nam je Sovjetska zveza spet gled požrtvovalnosti pri obnovi domovine.

Nato je spregovoril tovariš polkovnik Anetol Pegov, vodja delegacije in član Centralnega komiteta Komsomola. V svojem nagovoru je med drugim dejal: »Predvsem vam izročam iskrene pozdrave vse sovjetske mladine in vseh sovjetskih narodov. Dolgo časa je bilo srečanje med vami in nami nemogoče, a zdaj, ko se je ta vojna končala z zmago, ki n'korkor ni bila lahko priborjena in so najboljši dali življenje zanjo, se je to zgodilo.

Ko je podli sovražnik napadel našo domovino, so vsi svobodoljubni narodi vedeli, da stoji Sovjetska zveza trdno, ter so se zgrnili okoli nje. Sovražnik je bil v resnici premagan in skupno s Sovjetsko zvezo praznujejo danes ti narodi to stajano zmago.

Vemo, da je v tej vojni bilo prelite mnogo krvi in potocih mnogo solz, a danes tečejo iz oči naših mater in sester solze radosti.

Ruski jezik je velik jezik kot je velik vese ruski, sovjetski narod, a manjka mi besed, da izrazim čustva ljubezni do jugoslovanskih narodov.

Zmagali smo, ker so naši narodi vedeli, zakaj se bore in ker sta naše armade vodila generalisimus Stalin in maršal Tito. Se enkrat pozdravljam mladino in narode Jugoslavije in ne dvomim, da bo bratska zveza med nami in vami trajala tudi v mirni dobi na veke.

Naj živi bratstvo jugoslovanskih in sovjetskih narodov!

Naj žive herojski narodi Jugoslavije! Naj živi maršal Tito in generalisimus Stalin!

Tovarišica Zoja Tomanova je pozdravila vse navzoče v imenu moskovske mladine. Dejala je:

»Ponosni smo, da predstavljamo Sovjetsko zvezo v vaši herojski Jugoslaviji in srečni, da se lahko srečamo in pozdravimo. Leta 1941. je sovražnik napadel Sovjetsko zvezo in v vseh pokrajinah naše domovine se je imenovalo ime tovariša Stalina, ki je dejal, da gre zdaj za življenje in smrt. Zato so se vzdignili vsi sovjetski narodi, staro in mlado, moški in ženske. Pod Moskvo, pred Staigradom in pri Kursku je ruski narod vedel, da se v gorah Balkana bore jugoslovanski narodi za iste cilje. In vedeli smo, da so narodi, ki se bore za pravico in za boljše življenje, nepremagljivi.

Ko smo potovali po vaši domovini, smo videli porušene domove, vdove in sirote. Zato smo na vprašanje, kaj je najlepše v vaši domovini, odgovorili, da je to vaše junaštvo.

Vsi narodi sveta in predvsem Sovjetska zveza znajo ceniti vaše žrtve in mi ne bomo pozabili, da ste se borili skupno z nami za iste cilje.

V imenu Mestnega Narodnega odbora je delegacijo sovjetske mladine pozdravil predsednik tovariš Fran Albreht, ki je med drugim dejal, da je slovenski narod tisti, ki je od slovanskih narodov prodrl najdalje na zapad in je bil zato tisočletja plen tujih zajedavcev. Zato se mora še danes po zlomu nemškega in italijanskega imperializma, po borbi, v kateri je dal ogromne žrtve, boriti za svoje tisočletne pravice, za Trst, Primorsko in Korotan. Danes ko je slovenski narod znotraj zedinjen in močan, oprt na močno zednjeno federativno Jugoslavijo, pod največjim voditeljem, kar jih je kdaj imel ta narod, pod maršalom Titom, oprt na našo veliko mogočno zavezništvo in zaščitnico Sovjetske zveze, oprt kočno na močne zednjene slovanske narode, upamo, da bo ta boj končno uspešno dobojevan.

V imenu Mestnega odbora ZMS je sovjetsko delegacijo pozdravila tov. Olga Cernanova, ki je dejala, da nam je Sovjetska zveza dala v času najtežjih vojni let vso gmočno in materialno pomoč, da nam je njihova borba proti okupatorju dajala upenje in moč v naši najtežji borbi. Danes, ko je vojna končana, nam je Sovjetska zveza spet gled požrtvovalnosti pri obnovi domovine.

Nato je spregovoril tovariš polkovnik Anetol Pegov, vodja delegacije in član Centralnega komiteta Komsomola. V svojem nagovoru je med drugim dejal: »Predvsem vam izročam iskrene pozdrave vse sovjetske mladine in vseh sovjetskih narodov. Dolgo časa je bilo srečanje med vami in nami nemogoče, a zdaj, ko se je ta vojna končala z zmago, ki n'korkor ni bila lahko priborjena in so najboljši dali življenje zanjo, se je to zgodilo.

Ko je podli sovražnik napadel našo domovino, so vsi svobodoljubni narodi vedeli, da stoji Sovjetska zveza trdno, ter so se zgrnili okoli nje. Sovražnik je bil v resnici premagan in skupno s Sovjetsko zvezo praznujejo danes ti narodi to stajano zmago.

Vemo, da je v tej vojni bilo prelite mnogo krvi in potocih mnogo solz, a danes tečejo iz oči naših mater in sester solze radosti.

Ruski jezik je velik jezik kot je velik vese ruski, sovjetski narod, a manjka mi besed, da izrazim čustva ljubezni do jugoslovanskih narodov.

Zmagali smo, ker so naši narodi vedeli, zakaj se bore in ker sta naše armade vodila generalisimus Stalin in maršal Tito. Se enkrat pozdravljam mladino in narode Jugoslavije in ne dvomim, da bo bratska zveza med nami in vami trajala tudi v mirni dobi na veke.

Naj živi bratstvo jugoslovanskih in sovjetskih narodov!

Naj žive herojski narodi Jugoslavije! Naj živi maršal Tito in generalisimus Stalin!

Tovarišica Zoja Tomanova je pozdravila vse navzoče v imenu moskovske mladine. Dejala je:

»Naj živi Komsomol!« — »Naj živi Rdeča Armada!« — »Naj živi bratstvo sovjetskih in jugoslovanskih narodov!« — To so bile parole, ki so jih napisali naši mladinci in mladinke že v zgodnjih jutranjih urah na pločnike in ceste v pozdrav tovarišem iz Sovjetske zveze. Vse mesto je bilo v svečanem razpoloženju.

Na Mestni trg, kjer je bil pripravljen govorniški oder, so že pred napovedano uro prihajale množice ljudi. Povorke pionirjev in pionirk, mladincev in mladink iz vse Ljubljane s transparenti v rokah, pesmijo na ustih, delavcev iz tovarn z jugoslovanskimi, slovenskimi in sindikalnimi zastavami, so se zgrinjale na Mestni trg, ki je bil v kratkem napolnjen do zadnjega kotička. Iznajdijvi pomiriki so se povzpeli celo na vodnjak pred Magistratom in neprestano vzklikali. Dve godbi, vojaška in železničarska, sta izmenoma igrali partizanske pesmi.

Med množico je zavalovilo: »Na Karlovškem mostu so, takoj bodo tule Nestrpen enajstletni pionirček je stopil pred mikrofoni in z jasnim in odločnim glasom vzklikal pozdrave prhajajočim gostom, generalisimusu Stalinu in maršalu Titu.

Končno so prišli! Ljudje z rožami in zastavicami so se strnili okrog dragih gostov. Tri mladinke v narodnih nošah so jim pripele rdeče nagelčke in roženkravt. Po trgu so odmevali vzkliki navdušene množice, k so utihnil šele, ko je pozdravil delegacijo, v imenu Narodne vlade Slovenije, minister za prosvoto tovariš Ferdo Kozak. V svojem govoru je poudaril, da nas ne veže le borbeno tovarštvo skovano v skupni borbi prot fašizmu in ne samo prijateljska pogodba

KULTURA

Delavstvo mora dati pečat vsem našim kulturnim prireditvam

Na IV. zasedanju plenuma kulturnih delavcev Osvobodilne fronte je predsednik Narodne vlade Slovenije tovariš Boris Kidrič naglasil, da je bilo narodno-osvobodilno gibanje, ki je stonelo na plečih ljudskih množic, kulturno dejanje prvega reda. Treba je vedeti, in tega se je treba zavedati vedno, ob vsaki priliki, da kakor je na eni strani narodno-osvobodilno gibanje vzelo v svoj program težnje vseh naših ljudskih kulturnih delavcev iz preteklih dni, tako so bile na drugi strani šele ljudske množice one, ki so mogle začeti urediti in voditi dejavnosti kulturnih delavcev, ali dejansko težnje ljudskih množic samih. Kaj pa je bil ljudski kulturni delavec drugega kakor izpovedovalec težnj naših ljudskih množic.

Kulturni delavec se danes tega zaveda. Zaveda se, da mora biti njegovo ustvarjanje ozko povezano z življenjem in hotenjem ljudskih množic. To je pokazal tudi zadnji občni zbor Društva slovenskih književnikov. Pisatelji so sklenili, da bodo priredili vrsto literarnih večerov. Ne samo v Ljubljani ali v večjih krajih, šli bodo brat svoja dela tudi po tovarnah in vaseh. Literarni večer naših pisateljev in pesnikov po končanem delu v tovarni bo pokazal povezanost našega ustvarjalca z ljudstvom. Prebrano delo, a tudi neposredni razgovor književnika z delavcem, pomenek z njim o naših kulturnih in gospodarskih prilikah, o njeni problematiki, o hotenju in težavah delovnega človeka, kakor tudi neposredni pogled pisatelja v življenje delavca, bo dal novih pobud tvorcem naše besede.

Zato bodo literarni večeri naših pisateljev in pesnikov po tovarnah kulturni dogodki za delavstvo. Delavstvo se ne bo na njih seznanjalo samo z oblikovalci naše

besede in njihovim delom, pogovorilo se bo z našimi kulturnimi delavci tudi o svojih prilikah. Zato bo delavstvo tisto, ki bo napolnilo dvorane teh literarnih večerov, tudi po mestih.

Ne gre pa samo za literarne večere, gre za vse naše kulturne prireditve. Doslej je bilo samo v Ljubljani otvorjenih troje večjih slikarskih razstav. Na njih so razstavljali naši slikarji-partizani, razstavljali so slikarji-partizani iz Hrvaške, preteklo nedeljo je razstavil svoja dela iz narodno-osvobodilne borbe akademski slikar Tone Kralj. Vse te razstave so bile najtežje povezane z našim sodobnim dogajanjem, s tem, kar je moral doživljati zadnja leta slovenski človek.

Ali kdo prihaja k otvoritvam teh razstav?

Kakor nekdanj: nekaj ljubiteljev umetnosti so poleg slikarjev in njihovih prijateljev edini prisotni, a nikoli jih ni več kakor trideset.

To ni prav, ter bi morale biti takšne kulturne prireditve kakor so tudi literarni večeri, otvoritve razstav in ljudske univerze obiskovane od delovnih množic, četudi so po mestih, na priliki v Ljubljani. Kulturne prireditve niso danes samo za izbrance ali za takozvane ljubitelje in ljubiteljice umetnosti, kulturne prireditve so v prvi vrsti za našega delovnega človeka, pa naj bo delavec ali kmet ali izobraženec.

Ljubljana in vsa naša mesta morajo postati zajednica delovnih ljudi. To se mora izražati tudi pri vseh naših kulturnih prireditvah. Literarni večeri po naših vaseh in industrijskih krajih pa bodo hkrati pomagali dvigniti nivo kulturnih prireditev.

Ivan Potrč.

Kulturno delo delavcev na vasi

Se nikdar v zgodovini nista bila delavec in kmet tako ozko povezana kot v tej krvavi domovinski vojni, Marsikatera kmečka mati je pod življenjsko nevarnimi pogoji sprejela pod svojo streho delavca, ki se je skozi žilne ovire in bunkerje prebil do njene kočice. Delavci in kmetje so z združenimi naporji premagali ovire sovražnih bunkerjev in sovražnega ognja.

V času odmora med bitko z okupatorjem, že takoj v začetku osvobodilne borbe, se je vzgajalo kulturno prosvetno delo na vasi. Dvigniti znanje kmeta in njegovo kulturo je pomenilo dvigniti njegovo zavest, zavest, da bo samo v skupni borbi z delavcem dosegel svobodo. Sredi borbe, blizu sovražnikovih oporišč in bunkerjev so vzklili po vaseh tečajji za nepismena, vršila so se predavanja in prireditve. Ni je bilo prireditev brez čitanja pesmi in prikazov iz borbe, ki

so bili večkrat slabi ali zato iskreni, ki so vzpodbujali vas k novemu življenju.

Mesto za mestom je bilo osvobojeno, osvobodila se je vsa država, žarišča življenjskega gibanja in ustvarjanja so se prenesla v mesta. Mnogo je naših krajev in vasi, kjer živi ljudstvo, ki je delilo vse z našo vojsko. Žarišča partizanske vestje so utihnila in opustela. Borbe, življenje, kulturna vzgoja in prireditve so se oddaljile in umaknile. Vaška mladina, ki se je komaj razgibala v kulturnem življenju, je ostala sama.

Mladine ne smemo zanemarjati in pozabiti, nasprotno, prebuditi moramo v njej vse ono, kar je resnično in močno, pomagati ji, da se kulturno dvigne.

Naši delavci v tovarnah so razumeli, da ni to samo dolžnost oblasti. Dali so vse svoje znanje in moči in hodijo v vasi, da v

je zakopanega mnogo truda. Gledališčnik pri svojem delu troši sile. Tolesne in duševne. Zato mu ni vseeno, komu odda produkt svojega dela. Tebi, delovno ljudstvo, ga daje iz srca rad. Ker ve: Tudi ti mu daješ produkte svojega dela. To je preprosta in pravična izmenjava dobrin. Priditi torej, tovariš s polj in njiv pa ti, tovariš iz tovarne! Tovariš z odra vaju vabi v goste.

Sindikalna gledališka sobota

Na pobudo Glavnega odbora ESZDNS organizira Medstrokovni svet mesta Ljubljane za člane strokovnih svetov redno tedenski obisk gledališča pod naslovom »Sindikalna gledališka sobota«. V tem smislu je bila poslana te dni vsem krajevnim odborom in odborom podružnic ob enem s prijavnimi okrožnicami, iz katere povzemamo sledeča glavna navodila:

1. Naročiti se lahko posameznik na enega ali več prostorov, kot pri običajnem abonmaju.

2. Lahko se naroči organizacija kolektivno za določeno število prostorov, s katerimi po želji razpolaga. Pošilja torej članke k predstavam izmenoma.

Predstave se bodo vršile vsako soboto v Operi in Drami. Če se bo prijavilo dovolj članov, bosta tečajja dva abonmaja. Spored predstavi si bodo izbirali člani samj iz repertoarja, ki ga ima gledališče za to sezono v načrtu.

Izobrazba delovnega ljudstva v narodnem in družabnem plesu

Človek je ustvarjen za delo in borbo v življenju, a po svoji naravi tudi za notranje, duševno izživljanje. Zato so ljudje že od nekdaj, ko svet še ni bil civiliziran za izražanje svojih notranjih čustev in doživljanje, izvajali gotove vidne gibe bodisi ob spremljevanju petja ali pa ritmičnega podajanja glasov različnih najenostavnejših instrumentov kot tolkala na les ali boben v svojo simboličnega podajanja duševnega razpoloženja, bodisi žalosti ali radosti ali pa kakršnokoli proslavo obredov in tako v instinktivnem ritmičnem telesnem gibanju ustvarili različne narodne plesne. Zato so postali po različnem značaju posameznih narodov in njihovih življenjskih prilik ali popolnoma raznovoljni narodni plesi, mirni sentimentalni ali pa temperamentni in živahni. Zato smatramo ples kot nujno potrebo za notranje izživljanje v svojo duševnega razpoloženja in korist človeškega življenja in delovnega uspeha. Zaradi tega je važno, da izobražimo naše delovno ljudstvo tudi v narodnem in družabnem plesu iz sledečih vidikov, prvič v narodnem plesu zaradi dviganja narodnostnega čuta, da se potom poznavanja različnih narodnih plesov, posebno jugoslovanskih, zblizamo na kulturnem polju v bratski vzajemnosti in drugič v družabnih plesih, da gojimo pravo tovariško družabnost in vsestransko uglašenost potom ritmičnega, estetičnega izražanja našega razpoloženja v svojo vsestranskega razvedrila po vsakdanjem napornem delu.

V to svrhu kažejo naši merodajni pogoji za čim širšo izobrazbo delovnega ljudstva v narodnem in družabnem plesu ter se ustanavljajo na pobudo odbeka pri ministrstvu prosvete, kakor tudi pod okriljem ESZDNS ljudske plesne šole in tečajji, ki naj nudijo v vseh krajih Slovenije priliko izobraževati delovno ljudstvo v tej panogi ljudske prosvete. Kakor se ustanavljajo v posameznih organizacijah in podjetjih kulturni krožki, ki gojijo v splošnem izobrazbo svojim članom, tako naj bi se, kjer se pokaže dovoljno število zainteresovanih za ples in kjer je na razpolago temu primeren prostor, organizira tudi plesni krožek, kateremu bo potom agitacijskega propagandnega odbeka ESZDNS dodeljen tozadevni strokovnjak. V kolikor pa nekateri sindikati niso v stanju organizirati tak krožek, se ustanovijo v posameznih večjih krajih stalne ljudske plesne šole, ki potom svojih rednih tečajev izobražujejo vse priglase člane strokovnih organizacij.

Kaj vse naj bi dejali o plesnih tečajjih? V prvem redu splošne pojme o narodnem in družabnem plesu ter s tem v zvezi tudi

tovariško družabno vedenje, ki naj na naj-dostojnejši način združuje tovariše in tovarišice po delu v prijetni zabavi in ritmičnem gibanju. Najvažnejši jugoslovanski in slovenski narodni plesi, sodobni družabni ples po mednarodnem slogu in gojitev istega v svrhu razvedrila, zabave in tudi pozneje kot šport. Vzbudivi zanimanje za različne plesne nastope in tekmovanja v narodnih in družabnih plesih.

Prepričani smo, da bo pravilno pojmovanje izobrazbe delovnega ljudstva v plesnem in družabnem smislu koristilo splošnemu napredku naše ljudske prosvete in se bo tekom časa pokazal pozitiven rezultat na vseh javnih prireditvah, kjer je na sporedu tudi zabavni del s plesom. Mnogo izvežebnih plesalcev oziroma plesalk našega delovnega ljudstva bo dobilo pobudo za različne plesne nastope pri raznih kulturnih prireditvah.

Zato naj velja geslo:
»Brez dela ni zabave — a brez duševnega razvedrila ni uspešnega dela!«

Ob pričetku gledališke sezone

Odpri so se vrata slovenskih gledališč. Prvič v svoji zgodovini so se odprla na stečaj. Ne le za ozko špranjo, skozi katero se je lahko pritrnila v gledališko dvorano samo drobna peščica izvoljencev. Odpri so se na široko, odprla so se vsem ljudskim plastem. Delavci, kmetje, novo gledališče je tudi vaša last! Novo gledališče noče biti več meščanski teater, temveč ljudsko gledališče v pravem pomenu besede. Zato napolnite parter, ljudje žuljevih rok!

Tovariš, ki prihajaš s polj in njiv, in ti, tovariš, ki prihajaš iz tovarne, pozdravljena v domu naše umetnosti! Dobro nam dé, da sta prišla gledat našo igro, poslušat našo besedo. Gledališčniki vama kličejo: Dobrodošla!

Tovariš, ki nemara prvič gledaš našo igro, vedi:

Gledališčnik je delavec, kot si delavec ti. Včasih so nas učili, da je gledališki odbor svetlišče. A to ni res. Svetišče je dom brezdeleja. Gledališki odbor pa je delavnica, dom dela. V igri, ki jo boš videl,

Prizor iz Cankarjeve komedije »Za narodov blagor«, s katero je ljubljansko gledališče otvorilo letošnjo sezono

so kazali krvavega Paveliča. Le okoli maršala Tita se je zbralo pet narodov: Srbi, Hrvati, Slovenci, Makedonci in Črnogorci. Nesrečna Makedonija, jabolko razдора, dežela, ki so jo vedno trgali na kose, je bila prvič poklicana kot enakopravna na boji: poklicani so jo na delo pri jutrišnjem miru, ki bo sledil porazu zločinskega nacizma na Balkanu, v onem delu Evrope, ki so ga od nekdaj imenovali smodnišnico: ta Makedonija je priča, da so se uredila prekrasna načela, ki veljajo tudi v naši demokratični državi, načela resničnega prijateljstva med narodi.

Lahko je bilo doseči zmago nad Jugoslavijo. To so Nemci dobro vedeli. Lahko je zavzeti mesto, kjer pride na deset nacistov en vojak, kjer je na razpolago na tisoče letal in nešteto velikarških skladišč s hrano, kjer so se vojaki cela leta vadili. V Titovi vojski ni bilo tako. Pesniki bodo peli pesmi o črnogorskih brigadah, o Kozari, naskoku na Prozor, o boju, ki je trajal 37 dni. Mi pa bomo preprosto rekli: Zmagali smo kljub vsej premoči samo zato, ker se je na njihovi strani borila nevidna, a povsed veliko zavezniško, junaško Rdečo armado daleč tam od Volge. Zelo dobro je, da so naši borci prišli v Beograd skupno z Jugoslovanskimi borci. V najtežjih dneh smo se mi borili za njihovo svobodo. Tudi v dnevi, ko je na zapadu strašila zlovesča Mihajlovičeva senca in ko so nekateri časopisi označevali partizane kot razbojnike, že tedaj smo vedeli, da bo napoldi dan zmagoslavja in se bo Rdeča armada srečala z bratsko vojsko.

V Beogradu nismo slučajni gostje ampak tovariši po orožju in sreči, dejstvo, ki napoinjuje vsakega boreca Rdeče armade s po-

svobodi nadaljujejo z onim delom, ki so ga začeli pod svinčenkami.

Delavci beograjske tekstilne industrije in delavci iz usnarne »Arambašič« so obiskali Veliko Selo. Po končanem delu in popraviljanju poljskega orodja so še istega večera priredili predstavo, ki je bila zakuječna s kolom, v katerem so bili delavci in kmetje.

Namenečinci in uradniki ne zaostajajo za delavci. Pri obisku v vasi Zabari so kmete podučili, kako se vodi združni register in kako se izpolnijo spiski za vojno škodo. Razen tega so vašanom podarili 36 knjig in brošur, siromašnim učenecem so dali šolske zvezke, svinčnike in papir. Na popul-danski prireditvi je zbor zapel pesni, diletantka gledališka skupina je igrala enodnevno, skupina v narodnih nošah je zaplesala nekoliko narodnih plesov.

Iz železničarske zveze je 132 delavcev bilo v vasi Azanja. Po končanem prostovoljnem delu, ki je trajalo ves dan, so imeli uspešno prireditev, kateri je prisostvovalo 700 ljudi. Igrali so dva gledališka komada »Analifabec« in »Grobar«. Prepevali so in se pogovarjali o zbliznanju vasi in mesta. Vaščani so spremljali tovarišedelavce do konca vasi in jih povabili, naj spet pridejo.

V Indjijo je okrog 1200 ljudi prišlo na predstavo, ki jo je priredilo fizkulturno društvo »Počtar«. Po končani prireditvi gostov je mestni USAOS Indjije odigral dva krajša gledališka komada. Dohodki te prireditve so bili v korist Rdečemu križu.

Glasbena sekcija kulturne skupine »Nikola Tesla« je med delom svojih tovarišev v vasi Mali Požarevac igrala in zabavala kmete in delavce. Vaščani so priredili delavcem svečano kosilo.

Filmska sekcija podružnice »Aršič«, »Ust-talac« in »Bizon« so v več vaseh prikazali nekoliko krajših filmov. Vaščani so z navdušenjem sprejeli te filmske prireditve.

Se veliko imen raznih zvez bi lahko našli, ki odhajajo v vasi, da nadaljujejo veliko delo, ki je bilo začeto v domovinski vojni — delo zblizanja delavskega razroda z vasjo, pomoči delavca kmetu in podkrepitve na kulturno-prosvetnem polju. Kmeta in delavca je združila borba in kri, ki je bila prelita za svobodo. Kljub rovarjenju reakcije v mestih in vaseh se zveza delavca in kmeta utrjuje in ostala bo nerazdružljivi temelj naše nove države.

Rudarji rudnika „Junkovca“ tekmujejo

Na poziv tovarišev rudarjev iz »Brdniške« so se rudarji rudnika »Junkovca« odzvali pozivu, da pri delu tekmujejo. Čeprav se nimajo urejenih razmer so pristopili k tekmovanju z željo, da se čimprej usposostvojo normalni odnosj v njihovem rudniku. Obvezali so se, da bodo do odrejenega časa usposobili 150 m starih porušeni hodnikov, da bi na ta način prišli do dokopa novih. Za proizvodnjo bodo usposobili glavni del popraviljenega rudnika.

Zidarji rudnika so se obvezali, da bodo izgradili enonadstropno hišo za stanovanja, pisarne, skladišča, pekarno in rudarsko kopalnico. Kovarji bodo popravili in usposobili za promet 40 vagončkov in voz ter dvoje sani. Izdelali bodo 40 komadov svetrov za vrtnje rude in še mnogo drugih, za rudnik potrebnih predmetov. Ključavnice bodo napravili črpalko za vodo, ventilator in ostale rudniške naprave.

Tudi ostali delavci in nameščenci rudnika so se obvezali, da bodo doprinesli vse, da se do odrejenega roka rudnik usposobi za proizvodnjo.

Delavci svoji vojski

Kamorkoli pride danes naša vojska, jih vsepoved ljudstvo sprejema z navdušenjem in ljubeznijo. Posebno ljubezen pa čuti do njih naš delavec, saj je bil mnogi še pred kratkim sestavni del naše armade, boril se je v prvih vrstah za narodovo svobodo.

Našo tovarno perila Siftar je pred kratkim obiskala delegacija brigade, ki se je nahajala v bližini. Delavke smo jo sprejele z navdušenjem in ljubeznijo, da so morale občutiti povezanost, ki jo čutimo z njimi. Naši borci so nam ob tej priliki podarili za spomin lepo sliko maršala Tita in nekaj lepih napisov, ki so jih sami izdelali. Tovarišica Irma se jim je v imenu vseh zahvalila in jim poklonila album s slikami iz tovarne. Tovariš komisar je imel kratak nagovor, kateremu smo pazljivo sledile in ga večkrat prekinile z navdušenimi vzkliki.

Preden so odšli so nam še zapeli njihovo brigadno koračnico, me pa smo jim zapeli nekaj domačih slovenskih narodnih pesmi. Njihov obisk nam je bil zelo drag in nam bo ostal v lepem spominu.

Celec Irma

Spet je preskrbljena sirota

Delavci in nameščenci Oddelka za gradnje in obnovo pri Mestnem NOO so priredili dne 30. 9. 1945. družabno prireditev v stari cukarni. Iz nabranih prostovoljnih prispevkov so podarili 7.200.— din za vzdrževanje sirote za dobo enega leta. Prestanek bodo uporabili za delavsko obratno kuhinjo, ki se ustanavlja pri Upravi cest in za volilni fond.

Delavstvo in nameščeno Oddelka za gradnje in obnovo je s tem pokazalo svoje globoko razumevanje za naloge in potrebe nove dobe, ko je spet preskrbelo siroto, katere starši so žrtvovali svojo življenja za to, da smo svobodni zaživeli v naši novi državi.

Neizplačane rente pokojniškega zavarovanje na štajerskem, Gorenjskem in v Prekmurju

Mnogi rentniki, ki so prejeli rente na osemju, okupiranem po Nemcih in Madžarih, še ne prejemaajo svojih rent. Vzrok je ta, da je okupator dostikrat priznal rento le iz propagandnih in političnih razlogov in sedaj treba v vsakem primeru rente preiskati, ali li mel rentnik tudi po jugoslovanskih zakonih pravico do rente. Delo je zelo zamudno, ker gre za tisoče rentnikov, rentnih spisov pa dostikrat sploh ni, ali pa manjka večina potrebnih podatkov. Kakor hitro bo revizija do upravičenosti do rent izvedena, bodo upravičenecem nakazani tudi obroki za nazaj.

Federalni zavod za socialno zavarovanje v Sloveniji.

Berite in širite »DELAVSKE ENOTNOST!«

BEOGRAD

Prinašamo članek znamenitega sovjetskega književnika Ilje Ehrenburga, ki ga je napisal ob osvoboditvi Beograda.

Danes je za Jugoslavijo, za nas in za vse dobre ljudi velik praznik: osvobojen je Beograd.

Pred vojno so delali z Jugoslavijo kakor z otrokom, dajali so ji potic in jo pošiljali klečat v kot. Ko so se hrvaški fašisti oboženi z italijanskimi ročnimi bombami, peljali na gostijo v Marselle, so se srbski fašisti spreminjali parlamentarne seje v streliške vaje, je Evropa vzdihovala: »Oh, Jugoslovanci! Besedam „maloletni kralj“ so radi dodajali besede „maloletna država“ in varuhov je bilo v pretek. Videli so samo fašistične slepce, a naroda niso videli. Vojna je prevrnila vse in kmalu so nekateri prejšnji junaki nastali dezertjerji, a skromni in neopazni ljudje so postali junaki. Jugoslavijo so nekoč uvrščali nekam med Rumunijo in Madžarsko, zdaj pa se je povzpela nad herojstva in je pritegnila na sebe navdušene poglede sveta. Nemci so napadli Jugoslavijo v času, ko nemška vojska še ni poznala udarcev. Veselili so se nad požari Beograda. Lahko je bilo zavzeti deželo, v kateri so gospodarili lahkoverni, bedaki in izdajalci. Pavelič in Nedelić sta sprejela Hitlerja s pokloni. Nemci so takozvani mislili, da je vojna v Jugoslaviji kon-

čana in so lepo pili dalmatinsko vino in kadili makedonski tobak. Toda vojna v Jugoslaviji se je šele pričela. Ljudstvo se je dvignilo v boj proti osvobjalcu.

Zgodovina narodno osvobodilne vojne, to je velik epos našega stoletja. Poznamo srbsko narodno pripovedko o vitezu Janku, ki je premagal dvesto sovražnikov. Pastirji, vinčarji, rudarji, dijaki, oboženi s puškami in kremenjačami, s pištolami, od dedov podčevanji, so se dvignili proti močni nemški vojski. Ali je bilo leta 1941 sploh mogoče sanjati o tem, da se jim bodo nekoč predajali nemški generali? — Prvi jugoslovanski partizani so šli v boj z mislijo na gotovo, a slavno smrt. Nemci so bili takrat pred Moskvjo. Toda ponosi ljudje niso mislili na to. Narodna pesem nam govori o tem, kako je Janko zmagal, kako je odvzel sovražniku najostrejšo sabljo in z njo sam posekal dvesto sovražnikov. To je sicer pesem, legenda, fantazija. A v sedanjih zgodovinskih dnevi je narodno osvobodilna vojska stopila v Beograd; Janko je zmagal. Lažem in podlosti hitlerjevskih zločincov o novi Jugoslaviji so postavili nasproti divizijo prijateljstva in bratstva. Nemci so si prizadevali, da bi nehujskali narod na narod. Morili so Srbe z rokami ustašev, prebivalce Bosne z rokami Srbov, plašili so Hrvate z mihajlovičevskimi in četniškim znakom mrtvaške glave. Srbom

DOPISI

V podružnici št. Jakob imajo udarnike!

Ob ustanovitvi je podružnica Sent Jakob štela le nekaj članov, a danes obsega že 8 delavnic kovinarske industrije in ima že 114 članov. Redno se vrše sestanki, na katerih se obravnavajo vsa pereča vprašanja, ki so v zvezi s podružnico. Ljubljancem je podružnica znana iz za dni kongresa, ko so člani podružnice pripeljali v sprevid ogromen likalnik.

Med delavci, ki so naredili že 504 prostovoljnih ur in so zaslužek darovali v dobrodelni sklad za osirotele otroke, se nahaja tudi udarnik — resničen udarnik. To je delovodja tovariš Čarman.

Delo, ki se je vršilo le kot ročno delo, se danes s pomočjo stroja, ki je bil izdelan po zamisli tovariša Čarmana izvrši mnogo hitreje.

Se pred tremi meseci so na roko izdelovali stroj pri likalnikih in to postopoma v 12 presledkih, kar je bilo zelo zamudno in je trpela vsled tega celotna proizvodnja.

Zdaj izdeluje te predmete stroj avtomatično naenkrat z enim samim udarcem. Proizvodnja kovinskih strojev se je dvignila na ta način za 2000—3000 odstotkov in kot posledica tega se je dvignila tudi celotna proizvodnja likalnikov za 500—600 odstotkov.

Tovariš Čarman, ki resnično zasluži naziv udarnika, je pričel svoje delo kot stavbni ključavničar na Jesenicah. Ker je bil že v mladosti iznajdljiv se je lotil orodnega ključavničarstva, za kar je dobil možnost v Kamniku pri Titu, kjer je delal 6 let. Nato je vodil delo tudi v tovarni Eka in pri Slamiču, od koder je prišel za delovodjo v delavnico Pirnat.

Anton Čarman je bil delegat mesta Ljubljane na kovinarski konferenci v Beogradu. Tudi ostali delavci šentjakobske podružnice se trudijo, da bi pomagali domovini pri njenem napredu za obnovo. Mesečno prispevajo po 20 din za osirotele otroke.

Predlogi jeseniških kovinarjev za pospeševanje proizvodnje

Jeseniški kovinarji so znani kot dobri in iznajdljivi delavci. Njihovo delo je bilo pred desetletji še zelo primitivno. Največkrat se je takrat uveljavljala delavčeva telesna moč in njihovo delo — v vsem drugem in preostalem so odločali tuji. Naš delavec ni nikdar odločil o načinu svojega dela in življenja; poslušal je in ubogal ne oziraje se, če je to koristilo njemu in skupnosti ali ne.

Danes naš delavec lahko uveljavlja svoje umske sile in sposobnosti. Njegovo nekdanje naporno delo, je danes po večini zamenjal stroj. Stroj je mrtva naprava in pokoren onim, ki znajo iz njega izvabiti vse njegove ustvarjalne zmoglosti in dobrane. To je mogoče ljudem, ki so telesno in duševno na čim višji stopnji in, ki so v praktičnem delu spoznali vso koristnost strojnega dela.

Jeseniški kovinarji so dosegli že lepe uspehe. S svojimi predlogi so dokazali, da po znanju in sposobnosti prav nič ne zaostajajo za drugimi. Pri Kranjski industrijski družbi na Jesenicah obstoja posebna ocenjevalna komisija, ki proučuje delavske predloge za izboljšanje dela. V tej komisiji so tehničarji ravatelj, obratovodja in zastopniki strokovnih organizacij. Doslej so sprejeli 25 predlogov, od katerih je bilo 16 izvedljivih. Devetim kovinarjem z najboljšimi predlogi so bile podeljene denarne nagrade, ostalim pa izrečeno posebno priznanje. Nekatere predloge komisije še proučuje in jih bo ocenila kasneje.

Vsi predlogi temeljijo na tem, da bi se v čim krajšem času in na lažji način izdelalo kar največ dobro izdelanih proizvodov, a da bi se obenem kar največ prisedilo na čas in materialu.

Prvi kovinar je izumil napravo, s katero en sam delavec dnevno petkrat več naredi, kot prej dva delavca, drugi spet lepilo za transportne trakove, ki popolnoma odgovarja lepilnemu s kavčukom, tretji je predelal napravo za brušenje valjev, ki so jih do zdaj brusili samo v Nemčiji in še polno takih primerov imamo.

Vsi trije nagrajeni so sinovi starih kovinarjev, ki so delali v podjetju od 40 do 70 let.

To je dokaz poleta in sile naših delavcev, ki danes v svobodi razvijajo svoje sposobnosti na najvišjo stopnjo in dajejo iz sebe višek svojih telesnih in umskih moči.

Delavci izboljšujejo način svojega dela v tovarnah

V Cvetičevi tovarni perila v Murski Soboti delamo ljub težkocam, ki se postavljajo pred nas zaradi pomanjkanja raznih nadomestnih delov strojev in vsled slabe kvalitete blaga. Tako smo dvignili proizvodnjo že skoro na predvojno višino.

Redno obratovanje najbolj otežkoča pomanjkanje nadomestnih strojnih delov. Tako se je med drugim rezilski nož v prikovalnicah tako pokvaril in obrabil, da je obstajala nevarnost, da bi morala tovarna prenehati z obratovanjem, ker nismo imeli rezilke, novega se pa danes ne dobi. To vprašanje, ki je postajalo v vsakdanjem delu bolj pereče, je rešil naš mehanik Sarotar

Zadružništvo je eden glavnih stebrov, ki utrjuje ljudsko oblast

Na Jesenicah smo 30. septembra ustanovili Nabavno in prodajno združbo z o. j. za Jesenice in Zgornjo Savsko dolino. Ustanovni občni zbor je bil polnoštevilno obiskan in ga je vodil tovariš Muren Hinko, član pripravljalnega odbora. V svojem govoru je orisal pomen zadružništva, ki naj bo eden glavnih stebrov, ki utrjuje ljudsko oblast. Zadruga mora služiti obnovi naše domovine, zboljšanju gospodarskega stanja širokih ljudskih množic, katerih cilj izraža program Ljudske fronte. Z zadružništvom ne bomo izključevali zasebne trgovine, pač pa bo morala zasebna trgovina podrediti zasebne interese najširšim plaštem delovnega ljudstva.

V jeseniškem okraju se bodo ustanovile tri nabavne in prodajne zadruga s sedeži na Jesenicah, v Radovljici in Bohinjski Bistrici, ki bodo glede nakupa in prodaje blaga ter v pogledu drugih vprašanj vedno v tesni zvezi.

Okolica jeseniške Nabavne in prodajne zadruga obsega ozemlje med vasmi Potoki, Blejske Dobrave in vse naprej do državne meje Zgornje Savske doline. V novo Nabavno in prodajno združbo bodo vključene že obstoječe zadruga na Jesenicah, Hrušici, Javorniku, Koroški Belli, Blejski Dobravi, Dovje-Mojstrani, Gozd-Martuljku, Kranjski gori, Podkorenju in v Ratečah.

Ob priliki tega občnega zbora ob ustanovitvi zadruga je predsednik Okrajnega odbora OF Jesenice omenil in poudaril tudi pomen bližnjih volitev v Ustavodajno skupščino in je med drugim dejal: »V dobi, ko se naša vlada trudi, da bi glede Trsta, Primorske in Istre dosegel pravično rešitev, se naši reakcionarji krogi v emigraciji na

vse načine trudijo, da bi uveljavili svoje osebne in strankarske interese. Ogromna večina delovnega ljudstva Primorske, ki je 25 let prenašala strahote italijanskega fašizma, vidi danes samo v Jugoslaviji rešitev svojega narodnega, političnega in kulturnega življenja.

V mesecu novembru se bodo pri nas vršile volitve v Ustavodajno skupščino. Zdi se mi, da je vprašanje oblike vladavine že davno rešeno in odločeno. Odločilo se je že leta 1941, ko je kralj Peter pobegnil z vsem svojim dvorom in ministri daleč na varno, kamor se ni slišalo grmenje topov in regljanje strojne partizanske borbe, ki so osvobodili košček za koščkom svoje zemlje. Te volitve bodo dale trdne temelje naši državi ter zagotovile našim narodom mirno, zadovoljno in srečno življenje.

Z ustanovnega občnega zbora Nabavljalne in prodajne zadruga na Jesenicah smo poslali maršalu Titu brzojavni pozdrav:

»Delavci, kmetje in delovna inteligencija, zbrani na svojem ustanovnem občnem zboru Nabavne in prodajne zadruga na Jesenicah, Vam pošiljamo plamteče in borbeno pozdrave. Ob tej priliki Vas zagotavljamo, da bomo tudi na tem novem področju našega udeleževanja storili vse, da utrdimo pridobitno moč težkega dela in ustvarimo enotnost vsega delovnega ljudstva. Obhajljamo Vam, da bo naša nova zadruga služila obnovi naše domovine, utrditvi naše oblasti, zboljšanju gospodarskega in socialnega stanja širokih ljudskih množic, katerega cilj izraža program Ljudske fronte Jugoslavije.«

M. Sušnik.

Ortopedski delavci v skrbi za vojne invalide

Ortopedski delavci smo začeli z intenzivnim delom. Velika je naloga našega zavoda. Štiriletna borba je zaključena, puštila nam je domove v razvalinah in postavila pred nas ogromne naloge.

Pred nami, ortopedskimi delavci stoji še posebno važna naloga. Junaki naše osvobodilne vojne, naši invalidi, upravičeno pričakujejo od nas, da jim čimprej napravimo aparate — proteze, kot zasilne pripomočke in nadomestke za izgubljene ude. Pri nas iščejo pomoči tudi vojni invalidi iz prve svetovne vojne, ki so bili ves čas okupacije zelo slabo oskrbovani ali sploh zanemarjani. Štiri leta strahot in tegob pod okupacijo je tudi med civilnim prebivalstvom povzročilo mnogo žrtev pri raznih eksplozijah, bombardiranjih in drugih nesrečah.

Naš delavec še danes zaveda dolžnosti do velikih žrtev naših invalidov, zato daje vso svojo fizično in strokovno moč za to, da bo olajšal njihovo gorje.

Ortopedski zavod IV. armije je prevzel posle bivše Državne protezne delavnice. Prostorji te delavnice niti v stari Jugoslaviji niso odgovarjali svojemu namenu in niso zadoščali. Današnje potrebe so se enkrat večje, zato tekoče čakamo na skorajšnjo osvojitve prostorov, katere smo dobili po izselitvi ustanove, ki se je dozdaj nahajala tam. Z novimi prostori bomo vsaj nekoliko pridobili za razmah našega dela.

Tudi število delavstva se je zvišalo od 19 na 45 delavcev, ki so večinoma partizani. Ti novi tovariši so zelo pridni in pošteno delajo in stremijo za izpopolnitvijo v tej stroki.

Kljub težavam zaradi pretesnih prostorov, zaradi pomanjkanja potrebnega orodja in materiala, smo vendar od osvoboditve do danes dosegli lepe uspehe in izvršili nad 1600 naročil, raznih aparatov, protez in ortopedskih čevljev.

Pri vsem našem delu nismo pozabili na politično in prosvetno delo. Imeli smo že vrsto sestankov in priredili tudi lep kulturni večer, katerega čisti dobiček 5000 din smo poklonili za partizanske sirote. Od svojega rednega zaslužka pa smo prispevali v fond za obnovo vsoto 2484.— din za spomenik Zmage v Murski Soboti pa 1242 din.

Pred nami stoji volitve, za katere se zelo zanimamo in bomo vse storili, da bodo te volitve res enodušen glas naroda, ki si hoče pod Titovim vodstvom sam zgraditi močno državo in sam odločiti o svoji usodi.

Na prihodnjem kongresu se bomo bolj izkazali

Tržiški čevljarji smo se polnoštevilno udeležili I. kongresa ESZDNS v Ljubljani, ki nam bo vedno ostal v lepem spominu.

Ponosni smo lahko na podružnico trškega K. Ahacič, ki je v sprevidu nazorno prikazala način dela v svoji stroki. Kar nas je bilo ostalih navzočih na kongresu, smo ugotovili, da smo bili pač malo preskromni.

Spričo tega, kar smo videli, smo se zdeli samim sebi tako majhni in revni in težko nam je bilo pri srcu, ko smo videli, da so čevljarji iz drugih krajev mnogo bolj razumeli pomen prireditve. Tržičani pač sedimo doma in si domišljamo, da smo os prvem mestu v svoji stroki.

Res je, da mora biti naša prva skrb soliden izdelek, vendar bi morali imeti tudi za take prireditve, kot je bil I. spidkalski kongres — malo več smisla.

Tako smo Tržičani pod vtisom močnih slik s kongresa sicer, da se bomo na drugem kongresu še mnogo bolj postavili z novo originalno osliko, da bodo vsi vedeli, da smo med prvimi v naši čevljarjski stroki.

Karel Legat.

Jože, ki je sam izdelal rezilski nož. S svojim delom je tovarni spet omogočil nepretrgano obratovanje. Isti nož je izdelal tudi za tovarno Sifitar, ki bi morala zaradi pomanjkanja istega tudi stati.

Tovariš Sarotar ima mnogo veselja do dela. Začel je z izdelovanjem raznih strojnih delov, ki jih danes povsod primanjkuje in se jih na trgu ne dobi. V rezervi ima 30 šivalnih strojev, ki jim manjkajo razni deli in jih bo tovariš Sarotar izdelal ter tako spravil v pogon, da bomo lahko zaposlili pri njih 40 novih delavcev.

Naši delavci večkrat mnogo pripomorejo k dvigu naše proizvodnje in s svojimi dobrimi idejami in zamislimi čestokrat odločijo o nadaljnjem načinu dela v tovarnah.

Lepi uspehi

zabukovskih rudarjev

Premogovnik Zabukovca je v septembru pokazal več izrednih primerov poštovitosti. Rudarji odkopali 12 so kljub težkim prilikam srednje dobrega odkopa izkopal 1083 vozličkov premoga, kar je za Zabukovce vsekakor lep rezultat. Tesarska skupina št. 34 je pretesarila preko 50 m zračnih nadkopov. Skupini št. 3 in 11 sta od vseh skupin pri pripravljanih delih dosegli najboljše uspehe.

Rudarji so se izkazali tudi v tem, da so v treh mesecih prebili tri mesta iz jalovine v nova premogovna polja, nadaljnji dve delovni mesti se pa nahajata pred prebojem v premogovni stoji.

Tudi delavci pri zunanjih delih niso zaostajali. Kovaška skupina je predelala in popravila v septembru 52 jamskih vozličkov ter jih stavila na razpolago jami za izvoz premoga, poleg tega pa še 4 vozličke preokreata. Dva ključavničarja sta spravila v promet novo lokomotivo, ki že vozi premog v Zalec. Omeniti je treba tudi zidarsko skupino, ki je hitro obnovila med okupacijo porušeno stanovanjsko hišo. Rudniški klepar je izdelal 80 m zračnih cevi, poleg tega pa je bilo še več drugih lepih primerov in vzgledov proizvodnega dela, kar dokazuje dvig proizvodnje in napredek rudnika. Delovna sila rudarjev Zabukovce raste iz dneva v dan, a z njo tudi proizvodnja premoga, katerega moramo dati čim več na trg, česar se zabukovski rudarji dobro zavedajo.

Reorganizacija Krajevnega strokovnega odbora v Trbovljah

Pred nedavnim se je dosedanja podružnica ESZDN v Trbovljah zaradi preobnove dela in prevelikega števila članstva, v duhu danih smernic Glavnega odbora ESZDN Slovenije, reorganizirala tako, da je bila ustanovljenih 5 obratnih podružnic, ki vsaka povezuje približno 550 članov. Odborniki teh podružnic so delavci in nameštenci volili neposredno na javnih zborovanjih, sklicanih v posameznih obratih. Obenem je bil izdelegatov, izvoljenih v obratih, ustanovljen Krajevni strokovni odbor.

Namen te reorganizacije je bil predvsem pritegniti čim večje število tovarišev k aktivnemu sodelovanju v organizaciji, tesno povezati članstvo z odborniki in posameznimi podružnicami in dati možnost intenzivnejšemu delovanju podružničnih odborov na kulturno-prosvetnem polju in vseh ostalih panogah javnega udejstvovanja.

Potreba po reorganizaciji se je pokazala zlasti zaradi premajhne povezanosti med ovisnim strokovnim odborom in vodstvi obratov v pogledu proizvodnje, odnosa do dela ter vseh ostalih perečih vprašanj. Pri pomintu moramo, da je ta reorganizacija rodila takoj po osamosvojitvi podružnic prav razveseljujive rezultate, zlasti na polju udarništa ter pri odpravljanju neupravičenih izostajanj pri delu. Med poedinimi podružnicami se je razvil duh tovariškega tekmovanja. Tako so na primer rokodelci na posameznih obratih po svojem rednem delovnem času izdelali tudi nekaj poljskega orodja za naše kmetje v izseljeniškem pasu, ki se sedaj vračajo iz pregnanstva na svoje porušene domove.

Podružnični referenti za vzdrževanje delovne discipline in odnosov do dela, javno ožigosajo na obratnih zborovanjih vse one, ki samovoljno izostajajo od dela in predčasno zapuščajo svoja delovna mesta. Te delomrneže, ki so sicer redki, bodo trboveljski rudarji izločili iz svojih vrst, ter jih poslali obnavljati druge predele naše porušene domovine, sledeč geslu: »Čast in oblast discipliniranemu delu!«

Otroški vrtec za najmlajše

V Gaberju obnavljata podružnici kovinarjev Cinkarne in tovarne Westen prav pridno otroški vrtec za mladino delavskega centra. Organizacija polaga posebno važnost na vzgojo delavske mladine in ji daje vso pomoč. Obnoviti je potrebno vso notranjost stavbe, ki jo je okupator v svojem besu zelo razdelal, prizanesel ni niti opremiti niti vodovodni instalaciji. Vse to popravljajo sedaj pridne roke naših tovarišev. Poleg delovnih moči sta dali obe podružnici na razpolago tudi 3000 din v gotovini za najnujnejše potrebe otroškega vrtca.

Zbirajte za tiskovni sklad!

V črnem revirju Zagorja

Točno ob pol šestih zjutraj me je čakal zapučen rudarjev Prašnikar Polde. Oblečen v rudarsko obleko, s svetočnim klobumom na glavi, se mi je hudomušno smejal pred vhom in jama Kotredeč.

»Ne, tovariš, tako ne bo šlo. Pojdi in se preobleči!«

Zamolal sem se v široke črne hlače in suknič, obul gumijaste škornje, v katerih mi je noga plesala in jo moško udaril za njim. Toda ne bila bi rudarja, če ne bi imela tudi svetilki v rokah. Dobilna sva jih v zbirališču, kjer tudi popravljajo in napolnjujejo izpraznjene svetilke. Star možakar je vpisal njih številki in naju pozdravil s »srečno!« Ustavila sva se pred vhom, prižgala cigareti; izpuhtevala sva zadnje dme cigaretnih ogorkov, ki naj bi zadostovali za ves čas najinega obiska v jami.

Kmalu je izginil za nama vhod jame. Na levi in desni so stali vozčki, napolnjeni s premogom in zasipanim materalom. Električne luči nad nama so nama osvetljevala pot. Nekajkrat me je moj spremljevalec Polde opozoril, kam naj stopim, da se izognem vozličkom, kmalu pa je uvidel, da sem se že udomačil in sprizgnil z jamskimi razmerami.

Začul sem ropot, stala sva pred jaskom. Pravkar sta se iz globine pokazala vozčka s premogom. Že sta prskočila dva vozača, potegnila napolnjena vozčka na tir; zabrel je signal in prazna vozčka sta izginila v globino.

»Zdaj greva še m'nda. Dobro se priml. Voznja je kratka, toda prijetna. Šla bova v drugi horizont, približno 150 m globoko. Če boš dobro gledal, boš videl, kje je bil naš prvi horizont. Danes ne delamo več niti na prvem, niti na drugem, ker sta že izčrpana. Naravnost v tretjega pa tudi ne moreva, šla bova po upadniku Pojdiva, držl se!«

Stopila sva v jasek. Komaj sem še utegnil odzdraviti na pozdrav: »Srečno!«, ko sva se že z veliko hitrostjo vozila v črno globino. Zelodec sem začutil v grlu, v usseh mi je zvenelo in šumelo. Le zarometata najnih svetilk sta osvetljevala jasek in stene, ki so se izgubljale mimo naju. Brzina se je zmanjšala, prišla sva v drugi horizont.

Na desni strani sem videl stroj za črpanje vode. Sem so se stekale dolge široke in ozke cevi za vodo in stisnjeni zrak, ki te spremljajo ves čas, do zadnjega kopača. Malo naprej je bazen — rudniški vrelc. Kar okopal bi se — voda ima 25° C.

»V tej vodi se boš pozneje okopal v naši kopalnici. Nameravamo zgraditi tudi veliko kopališče. Poglej, zdaj stojiva pred upadnikom!«

Rov se je počasi spuščal, v sredini so bile stopnice, na levi in desni pa je poseben stroj vrtil železno vrvi, ki je dvigala in spuščala vozčke.

»Srečno!«, sva pozdravila tovariša, ki sta skrbelo za hiter odvoz prihajajočih in odhajajočih vozličkov. Delo jama je šlo lahko in hitro izpod rok, odklop, zaklop in že je bil drugi vozček na redu.

Poglej žico nad seboj. Nanjo se s posebnim pasom privedejo rudarji, ko odhajajo od dela. Trudni so in po teh stopnicah se še bolj utrudijo, ko se vzpenjajo navzgor. Sicer pa boš lahko sam videl. Pas privedejo na to srednjo vrvi, ki jih vleče po stopnicah vse do vrha. — Tovariša, ustaviva stroj, da greva naprej.«

Obrnil se je k meni in mi pojasnil, da stroj ustavi vedno, kadar gre kdo po stopnicah.

»Lahko bi se utrgala napeta vrvi, ki bi te prerezala, prav tako bi tudi vozček zbrzel v globino in se tam raztreščil, ali pa še med potom iztrhl in te ubil.«

Tako sva počasi prišla v tretji horizont. Želel sem si, da b' že enkrat prišel do prevega rudarja-kopača.

»Tu so stroji, ki dvigajo vodo v tretji horizont.« mi je pojasnjeval Polde. »Ti stroji dvigajo vozčke, po on cevi gre stisnjeni zrak, s katerim si rudarji v jami svetijo ali s pomočjo nje s strojem vrtajo po črnem diamantu. Ta debela cev dovaja zrak, oziroma vrtava izrabilnega, edaj sva v Grofovskem polju, rov je dolg okrog 2 km. Še malo, pa bova pri koncu. Pazl!«

Stisnila sva se k steni. Prihajal je vlak vozličkov. Mala bencinska lokomotiva se je nana je približevala. »Srečno!«, naju je pozdravil strojevodja. »Srečno!«, sem odgovoril. Žarek njegove svetilke, ki jo je obesil nad svojo lokomotivo, mi je za nekaj časa vzel v d. Stisnil sem se še bolj k steni. Počasni se je pomikale okrog trideset vozličkov proti koncu rova. Neto sva zavila od glavnega rova v desni stranski rov.

V temi sem zagledal svetilke rudarjev. Kmalu sva bila pri njih. Ravno so se pripravljali, da bodo razstrelili nekaj premoga. Tukaj sem se spoznal s stariimi »knapi« Jožetom Smiglom — strelecem — ki je pripravil »kapsline«, jih ovijal, rezal žico in jo napeljeval, da bo potem po

V tovarni „Intex“ 2 % nad predvojno proizvodnjo

V naši tovarni v Kranju se proizvodnja z gotovostjo dviga, tako da smo v predlinici dosegli že 2 odstotka nad predvojno proizvodnjo in to skoraj s samimi novinci. Težkoče nam dela posebno premog, ker bomo prisiljeni omejiti obrat v raznih oddelkih, če ne bomo prejelj zadostne količine premoga.

Mnogo naših najboljših delavcev in delavk je že prejelo nagrade za svoje poštovno delo; tako sta jih prejeli tudi tovarišici Fende Jožica in Mahovec Marija, ki pa sta ju odklonili in ju darovali za vojne sirote.

Delavci imajo neprilike tudi zaradi proizvodnih sredstev. Posebno oni, ki se vozijo s kolesi od daleč 5—20 km, delo večkrat zamujejo, zaradi predratih koles in drugih težkoč, kar se pri delu že precej pozna. Vsi si želijo, da bi imeli na razpolago avto-prevoz vsaj za smeri Vodice — Kranj — Cerklje — Kranj in Predvor — Kranj, da bi tako prenehale nepotrebne zamude, kar škoduje delu in skupnim naporom za dviganje proizvodnje. Nekeč so delavci preko zime lahko stanevali v Kranju, kar danes zaradi stanovanjske krize ne morejo več. Naši delavci dobro vedo, da bo treba premostiti še marsikatero težavo in še nekajkrat stisniti zobe, če bodo hoteli zadostiti potrebam našega ljudstva.

tom svojega ročnega dinamostrojčka vžgal in razstrelil premog. Kopača Groselj Ivan in Povšner Ivan sta se ukvarjala z zadnjimi pripravami, postavljala sta podpornike, zabijala z deskami steno, dočim je Bizjak že postavil na pripravljane pragove tračnice za vozčke. Svetilka na stisnjeni zrak je visela na podporniku in osvetljevala delo rudarjev. Stopil sem bliže. Videl sem, da iz stropa kaplja voda in rudarji so bili vsi premočeni. Niso se ozirali na to, da jim voda curija v rokave, da jim škropi po usnjeh rudarskih kapah in jim moči ramena. Globoke luknje v premogu so čakale, da jih strelec Jože napolni z eksplozivom. Ko bo potem zavrtel svoj dinamostroj in se bo črn premog razletel v drobe, bodo v času, dokler se zrak ne razčisti, pojedli svoj kruh.

»Samo malo »špeha« bi se »urajmalo« zraven. Sicer pa kar gre — tudi ta črni mokri blagoslov nam nagaja, pogled, kako smo mokri. Veš tovariš, saj mi stari »knapi« ne godrnajo; dobro vemo, da je okupatorski hudč rudnik precej opustošil in ne samo to, tudi izropal je naše magazine; zato pa smo zdaj tembolj stisnili krampe v roke. E, stari »knapi« bo že izkopal iz teh sten toliko premoga, da bo dosti za našo industrijo in kurjavo!«

Ivan je vzel vrtni stroj in mi pokazal, kako pripravljajo za razstrelitev in vrtajo. Nisem jih hotel več motiti, zahvalil sem se jim in odšla sva nazaj proti glavnemu rovu.

»Poglejmo še malo navzgor v naše etaže!«

Obesil sem si svetilko za pas in stopil za spremljevalcem po ozkih lestvah v deveto etažo na začetek odkopa. Tu sva našla dva kopača Rogliča Alojza in Klanca Franca ter vozača Viktorja Juvana. Delali so pet metrov širok in dvanajset metrov dolg odkop. Njihova skupina je imela številko 117; tudi njihovi vozčki nosijo to številko, da jih, ko pridejo preko izvoznega jaska na separacijo, tam prometni vozač prevzame in vpiše.

Nazaj gredeč sem se vstavil na lestvi. Nekje je votlo zabobnelo. Pomislil sem na streča Jožeta. Ko sva hodila po glavnem rovu, sva srečala na poti starega trničarja Martina Višnikarja. Že 22 let stika in vrta po jami. Sedaj popravlja tračnice. Toda ta še ni najstarejši »knapi«. Hudomal Jaka, ki danes nosi že 59 križev, je prebil v jami 45 let. Objasal sem ga doma. Kdo bi si mislil, da je brkati možak oče devetih otrok. Danes so živi samo še trije; en sin je v Rusiji, drugi v vojski, hči pa je od vsega začetka osvobodilnega gibanja aktivistka. Takih starih »knapov« je precej v jami.

Ker sem hotel videti še pripravljaina dela, sva se spustila za 60 metrov globoko v četrti horizont. Tukaj so Nemci delo zastavili. Kaj bi! Rudarji so odšli v partizane, Nemcu se je mudilo, in ker ni imel dovolj delovnih moči, je rli samo po premogu. Kaj bi se ukvarjal, kjer ni nič haska! Teko so pripravljaina dela opustili. Zato je sedaj tukaj zaposlenih precej delavcev, ki kopljejo glavni rov in ga betonirajo, napravljajo zbirališča in odkop vode, katero bodo črpale sesalke, postavljajo nove cevi, tračnice itd. Težko in veliko je to delo; na dan se podaljša rove za pol metra. Sem je treba tudi dovajati cement, les, cev, riti po trdnem kamenu, betonirati, odvažati itd.

Občudoval sem ta ritem dela. Niti ene kretneje ramen — vsak je vedel, kje je njegovo mesto, kaj mora napraviti. Polnih osem ur neprestanega dela, dokler ga ne nadomesti drugi tovariš.

Vračala sva se po isti poti nazaj in ko sem stopil na zadnjo stopnjo upadnika iz tretjega v drugi horizont, sem se oddahnil — tristoosem in sedemdeseta stopnica.

Ob pol dvanajstih naju je sprejelo toplo sonce. Vendar ni bilo obisk s tem še ni bil končen; moral bi si ogledati še druge jame kakor Kisovec, Podstrano in Šemnik, ki vsi skupaj z jama Kotredečem tvorijo rudnik Zagorje. Toda ogledati sem si moral še separacijo, kjer delajo tudi delavke. Zapslene so v rudniku samo pri delih izven jame.

Čim pride vozček v separacijo, ga prevzame vozač, ki vpiše številko vozčka. Pogledal in prečital sem eno od stoterih števil, bila je to številka 117. Tedaj sem se spomnil na tretji horizont, deveto etažo, kjer so delali rudarji Roglič, Klanc in Juvan.

S posebno pripravo vozač obrača vozčke. Premog se vsuje na dno, kjer se ustavi na posebnih sejlnih napravah, ki pretresajo nečisti premog in mečejo velike kose na desno, ostale manjše na levo. Trak, po katerem pride ta premog zopet na dan, pregleda delavec ali delavka. Nečistejša meča v pripravljene vozček, čest pa teče po traku naprej, dokler ne pada na eni strani prečičen kosovec, na drugi pa drobnejši orehovec, grahovec in kostanj v vagono

Tako delajo v Sovjetski zvezi!

Napori sovjetskih kovinarjev in električarjev v času vojne

Dve veliki skupini delavcev sovjetske industrije — kovinarji in električarji — so dobili visoke nagrade. Sovjetska vlada je nagradila z različnimi redi in medaljami več kot šest tisoč kovinarjev in električarjev. Kovinarji so nagrajeni za uspešno izvršene naloge državnega Komiteta obrambe, za zagotavljanje vojne industrije s kovino, za iznajdbo novih vrst jekla in za uspešen razvoj podjetij. Električarji so nagrajeni za uspešen razvoj novih sil, za pridobitve zadostne količine električnega goriva in za preskrbo vojne industrije z električno energijo.

Tudi vsi drugi so zaslužili visoko priznanje za svoje težke napore. Točno in neprenehoma je sovjetska vojna industrija oskrbovala Rdečo armado z prvovrstnim orožjem in z vso vojno opremo. Na samo po sebi kakovosti, temveč tudi po količini je vojna tehnika Rdeče armade že davno prekosila tehniko sovražnika. Pri tem imajo velike zasluge prav sovjetski kovinarji in električarji.

V prvi vojni etapi je bila sovjetska država začasno brez Donskega bazena in Pridnjeprovja, kjer so temeljne podlage kovinske industrije. Sovražniki je že slavil zmago in se je bahavo hvalil, da se bo sovjetska vojna industrija zadušila v pomanjkanju premoga, kovin in elektrike.

Že v mirnodobnih letih je Sovjetska zveza gradila družice premožkopno-kovinsko industrijo. Na podlagi teh novih graditev je v letih vojne tako povečala svojo proizvodnjo, da je uspela v znatni meri nadomestiti začasno izgubljeno kovinsko in električno industrijo v Donbasu in Pridnjeprovju.

Proizvodnja vzhodnega industrijskega dela se more preseliti po dokazih, ki dajo značilni deli velikih podjetij. Na primer: proizvodnja v zadruzi toplinice Magnitogorske kovinske industrije se je v letih vojne dvignila za 50 odstotkov, zadruga za predelavo kokska je proizvodnjo dvignila za 10 odstotkov. Značno so dvignile proizvodnjo tudi druge zadruge. Od meseca do meseca, iz četrteletja v četrteletje je kombinat znatno dvignil svoj industrijski program. Isto se lahko reče o

kovinskem kombinatu v Kuznecku. V letu 1944. je dal državi 134 tisoč ton jekla več kot v letu 1943., valjanega železa za 170 tisoč ton. Kombinatsko stalno presega svoj načrt proizvodnje. Samo v marcu 1945. leta so kovinarji iz Kuznecka presegli načrt proizvodnje za 3000 ton litega železa, 6000 ton jekla in 3500 ton valjanega železa i. t. d. Pri tem je treba še upoštevati zimsko mesec v Uralu in Sibiriji, ki so za kovinsko delo zelo težki.

V času vojne je kovinska industrija v vzhodnih krajih dvignila proizvodnjo topljenega železa za 47 odstotkov, topljenje jekla za 43 odstotkov, valjanega železa za 47 odstotkov, topljenje elektro-železnih mešavin — trikrat toliko, proizvodnjo cevi petkrat toliko. Ti uspehi so rezultat neprestanega napredka kovinskih podjetij in velikega razmahu glavne izgraditve novih kovinskih tovarn.

V začetku leta 1945. je bilo na vzhodu izgrajenih 10 visokih peči, 43 martinovih peči za elektro-kovinske industrije in 21 skladišč. Izgrajene so nove kovinske tovarne v Čeljabinsku, AktiabinSKU, Uzbekistanu, Kazakstanu in v drugih krajih. V vojnih letih so iznašli nove zaloge železnih rud. Samo v Sverdlovski oblasti je pridobivanje manganske kovine za prvo polovico leta 1944 osemkrat preseglo proizvodnjo iz leta 1940.

O tem sploh ni treba mnogo govoriti, saj se za temi številkami jasno izražajo industrijski napori in požrtvovalno delo ogromne armade toplilcev, delavcev najboljšega jekla, izdelovalcev kokska, valjenega železa in rudarjev — ljudi, ki so dali vse svoje moči in energije za dvig tehnike Rdeče armade in za pospešitev zmage nad sovražnikom.

V vrsti s kovinarji gredo tudi sovjetski električarji. Tudi njih so v vojnih letih čakale težke naloge. Ker se je v prvih mesecih vojne izgubila električna energija, je bilo nujno potrebno, da se jo nadomesti v najkrajšem času. Z izjemno marljivostjo in nevidljivimi napori, so električarji zgradili montirali električne postaje v vzhodnih kra-

jih Zveze. Pripomogli so, da uspešno izkoristijo del električnih energij, neprenehoma so oskrbovali industrijo Vzhoda z električnim tokom, ki se je razvijala v ogromnih razmahih. V vojnih letih se je moč električnih postaj v Uralu, Novosibirsku, Taškentu in Kazanu dvakrat povečala, v Omsku, Kujbiševu trikrat, a v Krasnojarsku — se je moč električnih postaj povečala skoraj za petkrat.

V februarju tega leta so sovjetski električarji dosegli nove uspehe. Doprili so zgraditev in stavlili v pogon dve največji postaji Zveze: Krasnogorsko z energijo 250 tisoč kilovatov in Sredneuralsko z energijo 200 tisoč kilovatov. V Čeljabinsku se je v času vojne zgradila nova močna električno-topilna centrala, na kateri je postavljena turbina za stotisoč kilovatov. Pet novih električnih postaj je zgrajenih v Uzbekistanu.

Zdaj so v obratu že močna podjetja na jugu, ki so postavljena in urejena od kovinarjev in električarjev. Samo v enem letu je postavljeno na jugu 15 visokih peči, 47 martinovih peči, 27 skladišč za valjano železo in cevi in 50 plasti kokska. Z naglico se tudi gradijo postaje v krajih, ki so bile za časa vojne osvojenane. Mirodobsko delo je dosegla tudi Volhovska hidroelektrcentrala. Že davno oskrbuje s premožgom kovinska podjetja na jugu močna Znievska postaja v Donbasu. Preuredile so se Stalingrajska in Stalingogorska, ter druge električne centrale. Proti koncu 1944. leta je že bilo postavljenih v pogon 35 električnih central.

Sovjetski kovinarji in električarji pa ne smatrajo teh uspehov kot mejo svojih sposobnosti. V odgovor za visoko državno nagrado enoglasno izjavljajo, da bodo tudi vnaprej delali še z večjo močjo in upornostjo. Tudi v bodoče ne bodo zmanjšali svojih naporov zato, da bi v celoti obnovili podjetja, ki so od okupatorjev porušena. Poskrbeli bodo, da bodo še večja in boljša kot pred vojno.

Kovinarji in električarji Sovjetske zveze so dokazali, da je njihova beseda — železen zakon.

Država je prepričana da bodo svoje obljube izpolnili in pričakuje od njih novih uspehov v povečanju gospodarstva sovjetske države.

LAV MANULOV

Trboveljski rudarji odhajajo na delo; vhod v talni rov

Borba angleških delavcev za svoje pravice

V stavki pristaniških delavcev, ki traja že dalje časa, gre med drugim za osnovna vprašanja državne mezdne politike in ustroja delavskih strokovnih zvez. Stavkujoči hočejo s svojimi zahtevami zavarovati pristaniške delavce proti padcu povojnih zaslužkov na ta način, da bi se povišala osnovna dnevna mezda in znižalo število tedenskih delovnih ur od 44 do 40 ur.

Ustanovljena je bila stavkova organizacija, katere nasvete so delavci mnogo raje poslušali kakor nasvete sindikalne zveze. Stavka je zajela vso deželno.

Pristaniški delavci so nedavno zaslužili mnogo več, toda tudi njihov delovni čas je bil izredno dolg. Delali so 70—80 ur na teden. Ko se je končala vojna, se je zaslužek mnogih delavcev zmanjšal na polovico prejšnjega zneska.

Sindikalni odbor pristaniških delavcev je izdal izjavo, v kateri pravi, da se bodo zastopniki zveze pristaniških delavcev sestali z delodajalci 18. oktobra in da zato ni nobenega opravila za nadaljevanje sedanje stavke niti za en dan.

Arthur Deakin, glavni tajnik Prevozne in splošne pristaniške zveze je obožljal britanski Komunistični partijo, da je s svojim vplivom povzročila nadaljevanje obširne stavke.

Odbor Komunistične partije je izdal odgovor na Deakinovo obožbo, v katerem je opisal kot sramotno potvorbo.

Pristaniški delavci so že odgovorili na ta nesmisel s tem, da so izrazili nezaupevanje voditeljem zveze. Če bi Dakin in njegova družba z isto energijo nastopili proti delodajalcem, kot jo uporabljajo za podminiranje delavskega boja, bi se stavka, končala jutri in pristaniški delavci bi dobili po 25 šillingov na dan in bi delali 40 ur na teden.

Vzroki stavke

»Daily Worker« piše o vzrokih stavke: »Pristaniški delavci v Angliji, ki stavkajo, imajo za to tudi svoje razloge. Stavke pristaniških delavcev se vedno bolj širijo. Delo je zapustilo skoraj 50.000 pristaniških delavcev. V londonskih delih so oblasti namestile vojsko, da izkrcava ladje. Glavni tajnik sindikata transportnih delavcev Arthur Deakin je pozval delavce naj prenehajo s stavko in takoj nadaljujejo z delom. Deakin je izjavil, da so povzročile stavke osebe, ki so podrejene gotovim političnim organizacijam.«

»Daily Worker« poseveča vprašanju stavk uvodni članek in se noče pridružiti velikanskemu kriku proti pristaniškim delavcem. »Pripisovati to stavko odgovornosti samih delavcev, ali celo mahinacijam zlonamernih agitatorjev je tako neumno, da ni mogoče z besedo izraziti. Delavci imajo svoje razloge in treba jih poslušati. Važno je tudi zapomniti si, da nezadovoljstvo med delavci ni omejeno samo na pristanišča. Delavci v drugih industrijah tudi zahtevajo svoje

pravice in z največjim zanimanjem spremljajo razvoj borbe, ki jo vodijo pristaniški delavci.

Delavci v deželi, skupno s pristaniškimi delavci, so se moško prizadevali, da so dobili vojno. Pri teh naporih so jih pozdravljali in jim obljubljali mnoge stvari. Sedaj je prišel čas, da se izpolni vsaj del teh obljub, posebno obljube glede delovnega časa, plač in boljših delovnih pogojev. Delodajalci naj to upoštevajo. Pristaniški delavci, ki stavkajo, imajo za to svoje razloge. Njihovo delo je težko in čisto ne-redno. Če sami ne dvignejo svojega glasu, se njihove težave enostavno prezre.

Borba pristaniških delavcev je bila dolgotrajna in težka. 50 let so se borili proti dvema glavnima nesrečama, proti nizkim plačam in proti delni nezaposlenosti. Pristaniški delavci zahtevajo povišanje plač, zavarovanje proti brezplosnosti, 40 urni delovni teden, letni odih, pokojnino in izboljšanje socialnega skrbstva.

Delavci se slabo obveščajo o razvoju pogajanj z delodajalci. Tako je bil odlok, da se skladi konferenca predstavnikov vse dežele, objavljen šele včeraj. Pod takimi pogoji se zdaj, da so pristaniški delavci skoraj v vseh krajih dežele spontano sklenili, da lahko stavka pouči delodajalce ter da bi bilo vsako nadaljnje potrpljenje le znak slabosti. Ničurnum se ne koristi, če se pripoveduje pristaniškim delavcem o škodi, ki jo povzročijo s svojo stavko. Sedaj je naša naloga, da najdemo praktičen izhod iz sedanje položaja. Naš predlog je, da se pogajanja pospešijo in da vlada delavcem zagotovi, da bo uporabila vse svoj vpliv za to, da bo opravila delodajalce v red in da se brez kakršnega koli oklevanja reši celotno vprašanje.«

Londonski pristaniški delavci so preklicali sklep, da se vrnejo na delo

Londonski pristaniški delavci so preklicali sklep, ki so ga napravili, da se vrnejo na delo. Do tega začudenja vzbujajočega preokreta je prišlo po množičnih mitingih, ki so se vršili v štirih pristaniških — vzhodno-indijskem, zapadno-indijskem, mil-walckem in londonskem.

Voditelj londonskih stavkujočih delavcev Tom Powell je objavil, da se bo vrnila v Londono konferenca stavkujočih delavcev, kateri bodo prisostvovali zastopniki iz Birkenheada, Liverpola in drugih luk, ki jih je objela stavka.

Stavki so se tudi priključili pristaniški nadzorniki v pristanišču Surrey, kar pomeni, da so sedaj prenehali z delom vsi pristaniški nadzorniki na londonskem področju. Nadzorniki so važne osebe, ker oni nadzirajo vse tovore, ki prihajajo in odhajajo in če oni stavkajo, se ustavi delo na vseh pomolih.

Leningrad vzgaja mlade delavce

Leningrajska industrija hitro napreduje do mirodobske proizvodnje. Obnavljajo se tovarne, novi tovarniški oddelki že obratujejo, povečavajo se nove kvalificirane delovne moči. Iz evakuacije se vsak mesec vračajo stari delavci naših podjetij.

Za vzgojo mladih strokovnjakov igrajo veliko vlogo obrtne šole. Pred kratkim časom sem obiskal obrtno šolo v Nevski tovarni, ki ima ime Lenina in spoznal njeno življenje. V tej šoli se učijo samo mladi dekci, ki živijo v internatu. Ti učenci imajo brezplačno hrano, obleko, čevlje in posteljino.

Ob 8. uri zjutraj učenci vstanejo, popravijo postelje, 15 minut telovadijo, nato zajtrkujejo. Po zajtrku se pričnejo teoretske ure. Učenci se učijo matematiko, fiziko, ruski jezik, geometrijsko risanje ter splošno in strokovno tehnologijo. Cilj te šole je, da v dveh letih usposobijo kvalificiranega delavca.

V neki drugi strokovni obrtni šoli — arhitektonsko umetniški — sem videl mlade deklice, ki so iz gline lepše popreje starogrških junakov in stavbe. Risale so ornamente pod vodstvom izkušenih pedagogov. V tej šoli se vzgajajo strokovnjaki za ornamentalno stavbo kot se na primer za tiskarno vzgajajo grafiki, stavci in tkarji.

Obrtne šole obstajajo v 87 tovarnah. V šole se sprejme mladina v starosti od 15—16 let s 4 do 5 razredov, upoštevajoč njihove želje, sposobnost in fizično stanje. Teorijo predavajo inženirji iz tovarn. Centralna oseba vsake šole pa je mojster-vzgojitelj, ki vodi skupno s približno 25 oseb. To so navadno visoko kvalificirani strokovnjaki gotove stroke, katerih cilj je

naučiti učence vseh stajenc dotične obrti in jim vtili ljubezen do izbranega poklica. Prस्तovujejo učnim uram in praktično vežbajo učence.

Na mestni izložbi v Domu tehnike se je lahko videlo na stotine različnih predmetov, izdelanih v obrtni šoli. Posebno kličavničansko orodje, pincoce, lancete, rezervni deli vseh vrst strojev, oblični znamenje »Ty« in stroji za tekstile tovarne — vse to so izdelale pridne roke mladih učencev.

Samo v zadnjih 30 mesecih so izdelali predmete v vrednosti 4 milijonov rubljev. V leningrajskih strokovnih šolah učijo 12.000 učencev — 6200 dečkov in 5800 deklic. Mnogo od njih so sirote, brez staršev, to so otroci Leningračanov, ki so padli v času obleganja Leningrada od topovskih krogelj, od lakote in bombardiranja. Mestne oblasti skrbijo za to mladino in se trudijo, da na vsak način izboljšajo in olepšajo njihovo življenje. Otroci dobro izgledajo, veseli so in kažejo velik uspeh pri učenju in delu.

Ta novi način vzgoje mladih kadrov se utrjuje in razvija. Kmalu se bo v Leningradu odprlo šest novih obrtnih šol. Stevilo učencev bo doseglo 20.000.

Pred kratim je končala šole 3000 učencev, ki bodo kot ključavničarji, elektro-mehaničarji in mizarji delali v leningrajskih tovarnah.

Bondarenko.

Za volitve v narodno skupščino ne bomo vzeli iz državne blagajne niti dinarja — plačali jih bomo sami.

Miting smo posvetili našim invalidom

V Dol. Lendavi smo imeli 6. oktobra miting v domu Titove mladine, ki je bil posvečen vojnim invalidom. Bil je to prvi miting, ki je po vsebini in izvedbi programa ustrezal vsaj osnovnim načelom mitinga.

Nastopili so pionirji in pionirke, ženski pevski zbor je zapel osem narodnih in partizanskih pesmi. Vse program je bil sestavljen iz 19 točk. Največji vtis je naredil na gledalce dramatični prizor »Kot žrtve ste padli...«, ki je prikazal trenutke iz narodno-osvobodilne borbe naših junakov. Sestavila in režirala ga je tovarišica Varlova. Celoten program so poživljale tudi deklamacije, končal se je z dvogovorom »Marica in Barica se srečata«.

Vsi želimo, naj bi bila vsaka bodoča kulturna prireditev vsaj na taki višini, saj pri nekaterih od zdaj nisi vedel, kaj so hotele povedati, kaj je bilo bistvo prireditve. Nekateri prirejevalci mitingov so očividno poglagali več važnosti na zabavo in pes, kot pa na sestavo sporeda. To se odslej ne sme več dogajati.

Obiskovalci so v prostovoljnih prispevkih vložili 2000 din. v invalidski fond, kar dokazuje ljubezen, ki jo čuti naše ljudstvo do svojih junakov-invalidov.

Kako delajo novomeški železničarji

Novomeški železničarji ne govorijo močisti o svojem delu, zato za bolj pridno delamo. Med seboj imamo mnogo tovarišev, v katerih je zavest in dolžnost do dela tako visoka, da s svojim zgledom požrtvovalnosti pritegnejo k vzajemnemu delu tudi druge tovariše, ki morda stojijo ob strani skupnega prizadevanja.

Naša tovariša Gantar in Avber sta s pomočjo tovariša Ikota organizirala popravilnico čevljev, ki bo te dni pričela z obratovanjem. Zadalj smo si naloge, da ne sme noben delavec niti uslužbenec ostati brez zimo brez obutve.

Tovariši Sladič, Avber in Zupančič so organizirali zbiranje starega železa, katerega so naložili v treh dneh 5 vagonov in ga že odposlali.

Vzor pridnega in požrtvovalnega delavca je tovariš Grgič Anton mlajši. Poleg svojega rednega dela je v prostem času obnovil in popravil tri kretniške nastavke ter s tem prispeval svoj delež pri obnovi naših železnic.

Tudi tovarišice ne zaostajajo; Šebenik Ančka, Mužič Slavca, Anzelc Slavica in Jožica in Staut Kristina so z neprekinjenim 48 urnim delom izgotovile našo novo, vezeno sindikalno zastavo, da smo se z njo lahko udeležili kongresa v Ljubljani.

Vendar se vsi tovariši še danes ne morejo vživeti v nove prilike, v novo življenje in nove potrebe po vzajemnem delu vseh. Ne vidijo dejstva, da je treba danes še iti preko osebnih vprašanj, preko vprašanj osebnih koristi. Naš gospodar tovarš Gantar je v tem smislu podal upravičeno kritiko: »V času, ko je predvsem potrebno, da se zaščiti pred umčenjem državne objekta, imovino, ki je last naroda, kot na primer postaja Novo mesto, ki je še danes neprekrta in pušča v deževnem vremenu vodo, si nekateri omissljajo kopalnice in predirajo zidove, hoteč si na račun službenih prostorov povečati svoje, že tako veliko 3 sobno stanovanje, med tem pa drugi tovariši niti nimajo stanovanj in podobno.«

Mi vemo, da je pred nami danes v prvi vrsti naloga, da obnovimo našo narodno imovino, da obnovimo one zgradbe, ki so važne za državno gospodarstvo ali promet. Šele potem, ko bomo dosegli najpotrebnejšim nalogam, ko bo spet vstala naša domovina iz ruševin, bomo lahko mislili tudi nase.

S. G.

Trboveljski rudar